

skočio
Poštarina plaćena u gotovu.

HRVATSKI ŠUMARSKI LIST

BR. 5.

SVIBANJ

1942.

HRVATSKI ŠUMARSKI LIST

IZDAJE HRVATSKO ŠUMARSKO DRUŠTVO U ZAGREBU

Uredjuje upravni odbor

Glavni i odgovorni urednik: Dr. Ing. Josip Balen.

**Uredništvo i uprava: Zagreb, Vukotinovićeva ul. br. 2., brzoglas br. 64-73,
čekovni račun je račun Hrvatskog šumarskog društva broj 31-704.**

CIJENE HRVATSKOM ŠUMARSKOM LISTU:

1. članovi Hrvatskog šumarskog društva dobivaju list besplatno;
 2. za nečlanove H. Š. D. godišnja predplata iznosi 240 Kn i plaća se unaprijed;
 3. pojedini broj stoji 20 Kn.

CIJENE OGLASA:

prema posebnom pristojbeniku.

ČLANARINA HRVATSKOG ŠUMARSKOG DRUŠTVA:

1. za redovite, izvanredne i članove pomagače godišnje 240 Kn;
 2. za pomladak > 120 Kn;
 3. članarina za članove utemeljitelje iznosi jednokratan doprinos od 4.800 Kn.

SADRŽAJ

Ing. M. Špiranec: O našoj šumarskoj brojidbi. — Ing. Stj. Kanotić: Zadružno šumsko gospodarstvo (svršetak). — Pregled: Drvo u izvoznoj trgovini Nezavisne Države Hrvatske. — Književnost. — Bilješke. — Iz Hrvatskog šumarskog društva.

Promj. u službi 156-9

HRVATSKI ŠUMARSKI LIST

GOD. 66.

SVIBANJ

1942.

Ing. M. ŠPIRANEC (*Sv. Ivan Zelina*):

O NAŠOJ ŠUMARSKOJ BROJIDBI

ETWAS VON UNSERER FORSTSTATISTIK

Danas je već obćenito priznata važnost brojidbe i njezina velika uloga u svim granama ljudske djelatnosti. Brojidba je temelj, na kojem počiva svaka smisljena radnja oko uređenja i poboljšanja prilika bilo koje vrsti narodnih ili državnih potreba. Ona je putokaz, koji nam daje smjer, u kojem treba da se razvije neka akcija, barometar koji osjetljivo bilježi svaku promjenu na bolje ili gore u svakoj grani priroda, prosvjete ili uljudbe uopće. Točna i podpuna državna brojidba pokazuje s jedne strane jasnu sliku stanja neke države i njezine mogućnosti u proizvodnji materijalnih i duhovnih dobara, a s druge strane odkriva potrebe radi pokrića možebitnog manjka ili upotpunjivanja nedovoljne proizvodnje. Na temelju brojidbe mogu se praviti osnove za budućnost i odrediti mјere, koje su nuždne za izvedbu tih osnova. Posve je izključeno, na primjer, da bi Njemačka u sadašnjem ratu mogla postići tolike uspjeha, da se nije za vremena temeljito priredila. Ne malu zadaću obavila je u pripremama točna brojidba, koja je dala jasnu sliku mogućnosti i pokazala na eventualne nedostatke, koji su uklonjeni, te tako stvorila mogućnost izrade preciznog plana vođenja rata (ili bolje reći planova — zbog različitih mogućih obrata i situacija, koje su se imale predvidjeti za vrijeme trajanja samoga rata).

Za mnoge je zemlje šumarstvo jedna od najvažnijih grana narodnog prirada. Zbog toga je nužno, da i ta grana prirada imade točnu i podpunu brojidbu, kako bi se dobila vjerna slika stanja šumarstva i šumarska politika zemlje postavila na zdrave temelje. Među takove države, u kojima šumski prirodni resursi imaju veliku ulogu u općenarodnom gospodarstvu, pripada i Hrvatska. Radi toga, je potrebno, da i mi uredimo našu šumarsku brojidbu tako, da nam bude ogledalo prilika i mogućnosti na tom polju. To je potrebno i zbog toga, što cijela država ne pruža jednoličnu sliku u pogledu važnosti šumarstva odnosno u pogledu načina vođenja šumarske politike.

Mora se priznati, da danas još nemamo točne i pouzdane brojidbe šuma i šumskog prirada. Prije prvog svjetskog rata imali smo dosta dobre podatke, ali ti danas više ne odgovaraju stanju u naravi, a poslije rata nije se odmah od početka počelo sustavno prikupljati i obrađivati gradivo. Od vremena do vremena mijenjao se okvir i obseg traženih podataka — tapkalo se, tako reći, u tami, bez pravog i određenog cilja.

Tek izdavanjem »Uputstava za vođenje statistike šuma i šumske privrede«, koja su izašla početkom god. 1939., udaren je temelj i izrađena osnova, po kojoj se trebala urediti šumarska brojidbena služba. Međutim u samom provođenju ove osnove pošlo se krivim putem. Godinama nismo imali sustavnu i jedinstvenu brojidbu niti izgrađenu organizaciju prikupljanja podataka, a novim se »Uputstvima« htjelo u roku od jedne godine stvoriti obsežnu i razrađenu (detaljiranu) šumarsku statistiku. Posao prikupljanja podataka i sređivanja istih pao je u glavnom na kotarske šumare, koji su ga morali svladati pokraj ostalih redovitih poslova, a došao

je taj posao baš u vrijeme, kad su kotarski šumari bili upravo obasipani raznim »hitnim, povjerljivim« i t. d. raspisima vojničke prirode, kojima su također morali udovoljavati na vrijeme i po mogućnosti što točnije. Razumljivo je, da je šumarska brojidba kod toga loše prošla, jer — nemojmo se zavaravati — premda se danas obćenito priznaje i uočuje golema važnost statistike, većina šumara »na terenu« ipak daleko veću važnost i prednost pridaže poslovima uređivanja i uzgajanja šuma te šumarskog redarstva, dok za brojidbu ostavlja tek možebitno preostalo vrijeme.

Pogriješna je bila predpostavka izrađivača spomenutih »Uputstava«, da se za prvu (1938./39.) godinu sastavi podpuna brojidba, makar i ne sasvim točna, jer za valjano izpunjenje svih 39 obrazaca statistike treba mnogo više vremena, nego što ih kotarski šumari posvećuju i mogu posvećivati statistici. Bilo je zamišljeno, dakle, da se za 1938./39. godinu sastavi makar i netočna, ali podpuna brojidba, koja će se tokom dalnjih godina popravljati i nadopunjavati tako, da bi za nekoliko godina dobili točnu, razrađenu i podpunu statistiku. Međutim ovdje je učinjena posve kriva psihološka predpostavka. Kad je kotarski šumar konačno nekako složio i »uskladio« sve rubrike i obrazce, da mu se slažu, kako to zahtijevaju »Uputstva« i raspisi, te nakon nekoliko primljenih požurnica odpremio podatke višoj vlasti, onda je olakšano odahnuo i spremio koncept statistike 1938./39. te se predao drugim poslovima. Ali došlo je ubrzo vrijeme, da se slaže statistika za 1939./40. Sad bi, dakako, trebalo, prema namjeri izrađivača »Uputstava«, pregledavati, nadopunjavati i izpravljati prošlogodišnje podatke, prikupiti nove i tako popravljenu brojidbu odaslati višoj vlasti. Ali jedno je teorija a drugo život. Kotarski šumar dospije misliti na brojidbu, kad mu dođe rok za nju, i onda zbog obsežnosti posla nema ni volje ni vremena da je dotjeruje, već je sretan što ima lanjske podatke, od kojih one promjenljive po sjećanju i izkustvu izpravi i na vrijeme dostavi nadležnoj vlasti. Pogotovo je to slučaj na onim kotarevima, gdje se u međuvremenu desila promjena na mjestu kotarskog šumara. Novopremješteni šumar nije još dobro upoznao svoje područje, pa je sasvim prirodno da se posluži podatcima svog predšasnika od prošle godine (tim prije, što mu nije poznato ukoliko su prijašnji podaci točni i na koji su način prikupljeni). I tako se to ponavlja, odnosno ponavljat će se svake godine.

Podatci, koji zbog kratkoće vremena u 1938./39. godini razumljivo nisu mogli biti točni, postali su, eto, temelj, na kojem počiva naša brojidba, i oni će se sa svojim pogriješkama voditi i nadalje, premda ne odgovaraju stvarnosti. To su posljedice pogriješnog uvođenja u život »Uputstava«, jer se najedamput htjelo sve, a nije se računalo s mogućnošću izvedbe.

Držim, da je trebalo uređenje brojidbe provesti postepeno, ali zato od početka točno sa sigurnim podatcima. U prvom red treba znati točnu površinu šuma i šumskog zemljišta, jer je površina osnova, iz koje se izvode svi drugi podatci. A baš ovdje nalazimo mnogo netočnosti. Površine se kod nas redovito uzimaju iz katastra i gruntovnice (u koliko se prilikom sastava gospodarske osnove ne vrši reambulacija meda), koji se razlikuju od stanja u naravi, jer se promjene u vrsti kulture ne provode redovito (a često se uopće ne provode). Time baš podatci o šumama trpe na točnosti, jer se u katastru i gruntovnici izkazuju kao šume takve površine, koje to već odavna nisu, već su izkrčene i pretvorene u poljodjelsko tlo. Da dobijemo posve točne površine, trebalo bi provesti obnovu čitavog katastra i gruntovnice. Međutim na to će trebati još dugo čekati, a za potrebe šumarske brojidbe nije ni nuždna baš tako velika točnost. Dovoljno bi bilo sastaviti samo »šumske katastar«, t. j. obaviti premjer samo šumske površine, koji bi služio izključivo u šumsko-broidbene svrhe.

Sumske površine mogle bi se snimiti, recimo, pomoću Bézardove busole radi ustanovljenja veličine. Taj bi posao mogli obaviti kotarski šumari u primjerenom roku, ili bi ga obavile, radi pospješenja samoga posla, posebne »terenske sekcije«, koje bi tom prilikom prikupile i ostale podatke vezane s površinom (opise šuma po vrsti sastojina, po vrsti drveća, uzgoju, starosti i debljine stabala i t. d.). Naravno da bi se kod tog posla izpustile šume, za koje postoje uređajni elaborati s izmjere-

nom površinom. Na taj bi način dobili za potrebe šumarske brojidbe dovoljno točnu ukupnu površinu šuma. U mnogo slučajeva moći će se prilikom snimanja odrediti i međe šuma pojedinih šumovlasnika, no bit će mnogo slučajeva, gdje će se to moći veoma težko ili se neće nikako moći ustanoviti. Mislim ovdje na komplekse privatnih šuma malih seljačkih šumoposjednika, gdje međe nisu u naravi označene. Da se saznaju međe, morali bi prilikom snimanja biti prisutni i dottični šumovlasnici, te bi se iste prema njihovu izkazu unosile u skicu. Ne treba ni spominjati, da bi tom prilikom dolazilo do raznih neželjenih izpada (prepiske zbog međe i sl.). Ipak bi tako dobivene granice kao i površine bile samo približne, a za samu brojidbu nije ni važno, da se znadu međe ovih malih šumske posjeda, koji su često tako malene površine, da u nacrtu (karti 1 : 100.000) ne bi uopće dolazile u obzir. Dovoljno je znati za neki suvrsli kompleks, koji pripada takvim šumovlasnicima, koliko imade u njemu vlasnika i kolike su od prilike površine pojedinog od njih (ovdje bi se mogli upotrijebiti podatci gruntovnice ili dapače izkazi samih vlasnika, jer se ne radi o površini šume, kao takove, već o podatcima o veličini šumske posjeda, odnosno gospodarstva, za obrazac 8 brojidbe). Za veće privatne šumske posjede, na pr. od 30 ha na više, trebalo bi svakako snimiti i međe njihove.

Dobivši tako osnovne brojidbene podatke t. j. površine i opise šuma, mogli bismo izpuniti prvih 15 obrazaca statistike, koji prikazuju u glavnom stanje šuma i proizvodnu sposobnost njihovu. Posljednji od ovih t. j. obrazac 15 (»Proizvodna sposobnost šuma«) za sada je najviše izložen opasnosti da bude popunjen podatcima, koji su daleko od stvarnosti. To proizlazi odатle, što su podatci obrazaca 1—14 priличno nesigurni, a izkazivanje drvene mase i prirasta uzko je vezano s površinom. Za približno točne podatke u obrazcu 15 potrebno nam je za sve šume u kotaru (razlučeno po vrsti vlasništva), ili točnije rečeno za svaku sastojinu, ne samo točna površina, već i opis šume (vrst drveća, starost, obrast i bonitet tla). Ovo je za sada moguće dati donekle samo za državne, imovinske i neke šume iz § 56. zakona o šumama i to ne posve točno. Za najveći dio posebničkih šuma, a osobito za male seljačke šumske posjede, to je sada upravo nemoguće znati, jer se ne vodi o njima nikakova očeviđnost. Kako je već naprijed spomenuto, potrebni podatci za kratki opis ovih šuma mogli bi se pribaviti prilikom snimanja njihovih površina, te onda računom izvesti potrebni zaključci.

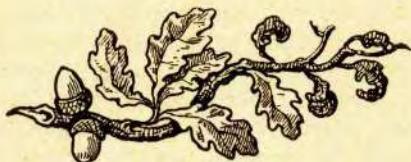
Posebnu potežkoću predstavljaju za kotarske šumare promjenljivi podatci od 16. obrazca dalje, koje treba svake godine prikupljati i sredjivati. Za državne šume i ostale veće šumoposjednike, gdje se vode očeviđnici o sjećama i drugim izkorisćavanjima šuma, to je razmjerno jednostavan posao. Ali na potežkoće opet nailazimo kod malih privatnih šumovlasnika. »Uputstva« doduše propisuju, da se od ovakovih šumoposjednika podatci pribavljaju t. zv. anketnim putem, to jest izravnim izpitivanjem samo stanovitog broja pojedinih tipova statističkih objekata (šum. posjeda, kućanstva, obrta i t. d.). Računanjem prosječnih podataka za pojedini tip i množenjem s ukupnim brojem pojedinih tipova dobivaju se traženi podatci. Ali potežkoća leži baš u izravnom izpitivanju pojedinih tipova, osobito kad se radi o seljačkim gospodarstvima i obrtimima. Nepovjerenje i nerazumijevanje za samu svrhu brojidbe uzrok je davanju često posve krivih podataka ili pače uzkraćivanju svakog podatka (bojazan da se ne radi možda o odmjeri poreza ili o oduzimanju zemljišta i t. d.). Svako obrazlaganje i upućivanje, da se radi samo o stastističkim podatcima, koji ne će imati nikakovih posljedica u posjedu razpolaganja imovinom, često puta ne pomažu ništa, a često imaju pače i protivan učinak, jer seljak misli da se hoće zaobilaznim putem doći do pravog cilja. Osobito je takovo mišljenje danas, kada se u svrhu pravilne prehrane vrše razna popisivanja i prisilni odkupi živežnih namirnica. Prema tomu često puta, ili bolje rečeno, gotovo uvijek, šumaru ne preostaje drugo, nego da podatke o sjeći i potrošnji drveta te o izkorisćenju nuzgrednih šumske užitaka, dobije na posve zaobilazni i kao slučajni način t. j. u razgovoru prilikom uredovanja povodom sasvim druge stvari. Naravno da tako »uzputne« podatke treba na više mjesta prikupiti i provjeriti (odnosno procjeniti) njihovu vrijednost i upotrebu i tek onda ih uzeti u račun. Sav taj posao također iziskuje dosta vremena i ne može se odrediti rok za njegovo svršavanje — a za brojidbu je važno, da bude na vrijeme izrađena, inače gubi svoju vrijednost.

Budući da zbog navedenih potežkoća kod sakupljanja podataka od malih seljačkih šumovlasnika ne može za sada očekivati točne podatke o izkorišćavanju šuma i upotrebi šumskih proizvoda, to se moramo zadovoljiti barem sa približnim podatcima. Ovi su podatci u glavnom važni za lokalne potrebe radi orientiranja o obiskrbi pučanstva unutar jednog kotara. Obskrba drvetom pasivnih krajeva, kao i izvoz iz države, pada najviše na teret državnih šuma, za koje se podatci mogu dobiti priličnom točnošću, izuzevši neuređene državne šumske komplekse u Bosni.

Normaliziranjem prilika i zgodnom promičbom, moći će se s vremenom postići i kod malih privatnih šumoposjednika svijest o pravoj svrsi brojidbe, a onda će se i za privatne šume moći dobiti točni i sigurni podatci. To je, dakako, stvar budućnosti, ali moramo imati na umu, da valjanu i zaista korisnu brojidbu ne možemo stvoriti na brzu ruku, već za to treba dovoljno vremena i u mirno doba, a pogotovo u doba velikih potresa i previranja.

ZUSAMMENFASSUNG.

Der Verfasser stellt das Bedürfnis der Gründung einer genauen und bewährten kroatischen Forststatistik dar, gibt Vorschläge für ihre allmähliche Einrichtung und zwar der Schwierigkeiten wegen, welche die Bezirksförster bei dem Sammeln der Daten haben.

ZADRUŽNO ŠUMSKO GOSPODARSTVO

GEMEINSCHAFTLICHE FORSTWIRTSCHAFT

(Svršetak)

Mali šumoposjednik prodaje obično samo šumske poluprerađevine: cijepnice i oblu gradu, jer nije u stanju preraditi šumske proizvode u gotove trgovачke artikle. Preko granica naše Države izvozi se godišnje nekoliko stotina tisuća kubika šumskih polufabrikata, koji se tamo dalje prerađuju i onda vraćaju k nama, ali deset puta skuplji, nego su izašli iz naše Države. Na taj način na našem drvetu najprije dobro zarađuju naši domaći posrednici, zatim strani posrednici i strani radnici, a onda se taj isti materijal, samo u drugom obliku, vraća opet k nama. Tada ga plaćamo po kilogramu a ne po kubnom metru. Međutim bi bilo pravo, da sva ta zarada ostane u rukama onoga, koji je na tim proizvodima radio, to jest u rukama našeg malog šumskog posjednika i našeg radnika. Pod sadašnjim prilikama i uslovima to je međutim nemoguće. Za 5 ili najviše 10 hektara šume naš mali šumoposjednik neće i ne može podizati pilanu ili bilo kakvu tvornicu za preradu drveta.. Jedino zadružarstvo spašava i u ovom slučaju. Preradbom drveta u gotove trgovачke artikle ostat će u rukama naših malih šumoposjednika sva ona dobit, kojom bi se inače koristilo samo nekoliko osoba i to većim dijelom stranaca.

U nekim našim krajevima razvijeni su razni kućni obrti, pa među njima ima mnogo i takvih, koji se bave izradbom raznih predmeta iz drveta. Ovaj obrt je međutim svuda slabo ili nikako organiziran, pa seljak nema od njega bogzna kakve koristi, jer svu izrađenu robu mora i opet prodavati raznim seoskim prekupcima, koji mu plaćaju minimalne cijene, pa na njih samo oni dobro zarađuju. Organizacijom takvih kućnih obrta na zadružnoj osnovi, mnogi do sada zaostali i siromašni krajevi bili bi moralno i materijalno preporođeni!

Pošto mali šumoposjednik ne može svoje šumske proizvode prodavati izravno velikim drvarskim poduzećima ili konzumentima, ne preostaje mu drugo, nego svoje drvo dovoziti na najbliže domaće tržište. Posljedice su toga očite: lokalna tržišta postaju prenatrpana šumskim proizvodima. I zaista, u šumovitim krajevima nailazimo na drvo i drvene proizvode svuda: na željezničkim postajama, na posebničkim skladištima, na cestama, ulicama, mjesnim trgovima i uopće svuda, gdjegod ima makar kakvi prazni prostor, gdje se drvo može istovariti i složiti. Ovakva slika nam pruža dojam, da ima drva svuda u izobilju, pa mu stoga i cijena pada. Zadružna, međutim, sve ovakve pojedinačne male količine drveta, koje su rasijane po raznim mjestima, sabire na svom skladištu te ih povremeno šalje izvan područja lokalnog tržišta. Time postaju lokalna tržišta slobodnija, dobiva se utisak da drva nema tako mnogo, pa je stoga i lokalna potražnja za drvom veća od ponude. Tako zadružna indirektno pomaže i onim šumoposjednicima, koji nisu članovi zadruge, jer i oni mogu uslijed toga svoje drvo lakše i bolje prodati u svom mjestu.

Tarifna politika sviju država daje obično velike pogodnosti za prijevoz one robe, koja se odprema na velike udaljenosti i u velikim količinama. Ovom pogodnošću snizuju se kadkada znatno podvozni troškovi, a prema tome se povećava čista dobit, što je kod prodaje svake robe od velike važnosti. Mali šumoposjednik nema od te pogodnosti nikakve koristi, jer odprema redovno samo neznatne količine drveta i to obično volovskom ili konjskom zapregom, koja je redovno najskuplja i najsporija. Savezi šumskih zadruge, koji raspolažu s velikim količinama raznog drvnog materijala, mogu se u velikoj mjeri koristiti takvim povlasticama i pogodnostima, a time se indirektno koriste i sami zadrugari, čije drvo zadruge, odnosno zadružni savezi, puštaju u promet.

Sve naprijed spomenute prednosti šumskog zadružarstva u pogledu trgovine drvetom takve su prirode, da se njima mogu koristiti ne samo mali nego i veliki šumoposjednici a naročito: općine, sela, samostani pa i posebnički veliki šumoposjednici. Šumske zadruge, koje se osnivaju u prvom redu u svrhu zajedničke pro-

daje šumskih proizvoda, imaju dakle isto toliku važnost za velikog kao i za malog šumoposjednika.

Time nismo još sasvim iscrpili sve one prednosti, koje pruža zadružni prirad u šumskom gospodarstvu u trgovackom pogledu. Razvitkom šumskih zadruga i zadružnog šumskog pokreta otvarati će se šumskim zadrugama sve šire polje rada naročito u oblasti trgovine šumskim proizvodima, čime će se ujedno ostvariti i jedan stalniji i solidniji čimbenik za određivanje cijena na drvnom tržištu.

Konačno se moramo s nekoliko riječi osvrnuti i na prednosti šumskog zadrugarstva s obzirom na šumsko-redarstvene i opće društvene prilike i potrebe. Po bude za osnivanje šumskih zadruga u šumsko-redarstvene i opće društvene svrhe nisu šumoposjednicima tako blize. Možemo sigurno ustvrditi, da će za osnivanje takvih zadruga vrlo rijedko doći pobuda od samih šumoposjednika. S time je dobro računao i Zakon o šumama, kada je u §-u 108. odredio osnivanje prisilnih šumskih zadruga. Ovakve prisilne šumske zadruge Zakon o šumama propisuje samo za privremeno i stalno zaštitne šume, dakle za šume, koje zbog svojeg naročitog karaktera imaju u prvom redu služiti nekom općem dobru, nekom javnom probitku, a tek drugostepeno probitcima njihovih vlasnika. Zakonodavac je vrlo dobro predviđio, da mali šumski posjedi sa površinom do 100 hektara nisu u stanju vršiti sve one zadatke, koje su im kao takvima u prvom redu namijenjene, pa se stoga moraju udružiti u šumske zadruge, kako bi tim funkcijama mogle lakše udovoljavati i kako bi državna vlast mogla nad udruženim šumskim posjedima lakše vršiti nadzor.

*

Iz dosadašnjeg smo razmatranja vidjeli, da se na velikom šumskom posjedu lakše provode sve one gospodarske i uzgojne mjere koje su potrebne, da šumsko zemljište stalno ostane dovoljno obrašteno drvećem. Tim samim je osigurana i mogućnost provedbe svih šumsko-redarstvenih mjeru, kojima se želi spriječiti odronjavanje i puzanje zemlje, stvaranje usova, nagle poplave i promjene u temperaturi, stvaranje močvara a s time i nezdravih krajeva, stvaranje bujica te stvaranje i širenje naše velike narodne nesreće — golog Krša. Udruženi mali šumoposjednici lakše će se obraniti i od svih tih nevolja i nesreća, a osim toga će u zadruzi steći i jači osjećaj odgovornosti i prema društvu i prema općim probitcima zajednice.

Kako i u kojem će se pravcu kod nas razvijati šumsko zadrugarstvo i dali će se uopće stvoriti povoljni uslovi i mogućnost za njihov razvitak, teško je već sada predvidjeti. Činjenica je, da je narod izgubio mnogo povjerenja u sve, što je zajedničko, a pogotovo u zajedničku imovinu. Za to je potrebno iz temelja mijenjati dosadašnju strukturu komunalnog šumskog posjeda, a potreban je i požrtvovan rad u samom narodu, kojemu treba opet vratiti vjeru u njegov tradicionalni zadružni način života.

VI. ORGANIZACIJA ZADRUŽNOG SELJAČKOG ŠUMSKOG GOSPODARSTVA.

Od neostvarenih zadataka šumarske politike, predviđenih Zakonom o šumama, ostao je do sada neostvaren i neriješen i problem zadružnog gospodarstva seljačkih šumskih posjeda, predviđen u § 107—111 Zakona o šumama.

U smislu § 180 istoga Zakona nisu se ove odredbe mogle odmah po stupanju na snagu Zakona primjenjivati, nego tek onda, kada se donese zakon o zadrugama. Kako je zakon o zadrugama donesen tek 11. rujna 1937. god., ostale su i sve pomenute odredbe u pogledu osnivanja šumskih zadruga samo pusto slovo na papiru.

Prije nego pređemo na razmatranje organizacije našeg seljačkog šumskog gospodarstva na zadružnoj osnovi, potrebno je istaći barem najvažnije principe Zakona o zadrugama, jer se oni primjenjuju i na šumske zadruge.

Gospodarska zadruga je u smislu tog zakona društvo neodređenog broja članova (zadrugara) sa promjenljivim brojem poslovnih udjela, u kome svaki član učestvuje neposredno i koje zajedničkim vođenjem poslova, po načelu uzajamne pomoći članova, ima zadatak da unapređuje njihov prirad.

Zadruga se može baviti svakim nezabranjenim radom, koji može uvećati prihode ili smanjiti rashode zadrugara.

Zadruga ili ne dijeli zadrugarima poslovni višak ili ga dijeli u razmjeru posla pojedinog zadrugara.

Zadruga ne daje tantijeme članovima upravnog i nadzornog odbora, a rezervni fond ne može ni u kom slučaju dijeliti među svoje zadrugare.

Zadruge u načelu rade samo sa svojim zadrugarima i sa svojim zadružnim savezom; slučajevi, kad zadruga može raditi i sa nezadrugarima, točno su određeni zakonom.

Jamstvo zadrugara za obaveze zadruge može biti ograničeno ili neograničeno. Kod ograničenog jamstva svaki zadrugar jamči najmanje još jednostrukim iznosom svojih upisanih udjela, a kod neograničenog jamstva cijelom svojom imovinom.

Zadrugu može osnovati najmanje deset osoba, koje neograničeno raspolažu svojom imovinom i koje pismeno izjave, da žele osnovati zadrugu (osnivači). Za osnivanje zadruge nije potrebno nikakvo predhodno odobrenje. Zadruga pravno obstoji, kad se upiše u zadružni registar trgovačkog, odnosno okružnog suda, na čijem se području nalazi sjedište zadruge.

Zadrugu osnivaju osnivači na osnivačkoj skupštini, koja prima i pravila zadruge. Ako se zadruga ne prijavi za upis u zadružni registar u roku od šest dana od dana osnivačke skupštine, smatra se da nije osnovana.

Svoje pravo odlučivanja o poslovima zadruge zadrugari vrše na skupštinama osobno. Svaki zadrugar ima pravo samo na jedan glas, a kod proizvođačkih i prodajnih zadruga i više, ali najviše pet glasova.

Iznos pojedinog poslovnog udjela u zadruzi određuje se pravilima. U jednoj zadruzi udjeli ne mogu biti raznih iznosa. Pravila određuju koliko poslovnih udjela pojedini zadrugar može upisati više, nego je pravilima obvezan. Dok je zadrugar član zadruge ne može mu se vratiti poslovni udio. On ima pravo samo na dio poslovnog viška. Zadrugar, koji ima više poslovnih udjela nego ih je bio dužan upisati, može takve udjele odkazati u roku predviđenom pravilima, ili prenijeti na drugog zadrugara ili na osobu, koja ima uslove za sticanje članstva u zadruzi. Pravnim poslom među živima jedan poslovni udio može se prenijeti samo na jednu osobu.

Upisom u zadružni registar zadruga postaje pravna osoba i trgovac u smislu trgovачkog zakona. Zadruga ne mora biti učlanjena u prinudnim udruženjima po Zakonu o radnjama kao ni u trgovinskim, industrijskim, zanatskim i apotekarskim komorama.¹

Zadruge osnovane po propisima Zakona o zadrugama, ne podpadaju pod odredbe Zakona o radnjama. Iznimke predviđa sam zakon.

Svaka zadruga mora biti članica jednog saveza.

Ministar seljačkog gospodarstva ima pravo nadzora nad radom Glavnog saveza i nadzora nad radom zemljoradničkih zadruga i njihovih saveza. Nad radom zanatlijskih, trgovackih i industrijskih zadruga i zadruga za osiguranje, kao i njihovih saveza, izuzev one koje se bave poljoprivrednim osiguranjima i njihove saveze, kao i nad radom zadruga i saveza privatnih namještenika i građana vrhovni nadzor vrši Ministarstvo trgovine i industrije nad radom zdravstvenih, apotekarskih i radničkih zadruga i njihovih saveza Ministarstvo socijalne politike i narodnog zdravlja, a nad radom saveza i zadruga državnih službenika ministar financija.

Od dana obnarodovanja ovoga zakona nove privredne zadruge mogu se osnivati samo po propisima ovog Zakona.

Razmotrimo li pobliže pojam zadružnog prirada, kako je ona zamišljena po odredbama Zakona o zadrugama, naići ćemo u tom pogledu na neka načela i norme, koje se u osnovi razlikuju od analognih odredaba Zakona o šumama. Stiče se utisak, da Zakon o zadrugama nije uopće ni obuhvatio šumske zadruge, barem ne u onom smislu, kako su one zamišljene Zakonom o šumama i da kod donošenja Zakona o zadrugama predstavnici šumskog prirada nisu uopće bili ni konsultirani.

¹ Međutim § 5. Zakonske odredbe o komorama i stručnim zajednicima od 18. IV. 1942. (Narodne novine br. 87. od 20. IV. 1942.) »Izuzetno od propisa sl. 1. § 53. zakona o priradnim zadrugama od 24. rujna 1937. komorama pripadaju sve gospodarske zadruge«. (Op. ur.).

Zakon o šumama razlikuje dva tipa šumskega zadruga, i to: prisilne i fakultativne zadruge. Prisilne zadruge stvarajo se za stalno i privremeno zaštitne šume, koje imaju zapravo samo tu svrhu, da organima državnih vlasti omoguče lakšu kontrolu i primjenu šumsko-redarstvenih mera. One se ne osnivaju u interesu i po želji i slobodnoj volji zadrugara, nego su, možemo kazati, samo jedna posebna mera za zaštitu občih i javnih interesa. I fakultativne šumske zadruge, predviđene u §§ 107. i 109. Zakona o šumama, imaju osobina prisilnih zadruga, jer i u takve zadruge moraju pristupiti svi oni šumoposjednici, čije se šume nalaze u jednoj priradnoj cjelini, ako $\frac{2}{3}$ posjednika, čije šumske površine iznose više od $\frac{2}{3}$ vrijednosti te cjeline, osnuju šumsku zadrugu.

Zakon o zadrugama ne pozna međutim nikakve prisilne zadruge, nego je, naprotiv, princip slobodnog i dobrovoljnog udruživanja naročito istaknut u §§ 3. i 39. tega Zakona, gdje je određeno, da zadrugu mogu osnovati osobe, koje pismeno izjave, kako žele osnovati zadrugu. Pristupne izjave u neku zadrugu moraju biti bezuslovne. Zadruge, u smislu Zakona o zadrugama, temelje se dakle na principu slobodne i dobrovoljne pogodbe između više osoba, koje se obvezuju, da će nastojati svojim stvarnim udjelom kao i svojim radom postići neki zajednički cilj, koji inače kao pojedinci ne bi mogli, ili barem ne tako lako. Jedino ovakve zadruge mogu imati svoje idejno i moralno opravdanje. Protivno ovome načelu zadružnoga prirada — slobodnoj i dobrovoljnoj pogodbi između zadrugara — Zakon o šumama suprotstavlja načelo prinudnih mera u cilju zaštite javnih probitaka. Ovakve institucije ne mogu se međutim ni smatrati »privrednim zadrugama« u smislu načela zadružnog pokreta. To su zapravo komunalne institucije stvorene silom zakona i posredovanju države, te imaju u prvom redu štititi javne probitke, a tek posredno probitke svojih članova, koji zapravo i nisu pravi zadrugari.

Po Zakonu o zadrugama za osnivanje neke zadruge potrebno je najmanje deset osoba, koje pismeno izjave da žele osnovati zadrugu, dok su po Zakonu o šumama za osnivanje šumske zadruge dovoljne i dvije osobe.

Po Zakonu o zadrugama pojedini poslovni udjeli u istoj zadruzi ne mogu biti različiti. Svi udjeli moraju biti jednaki. Kod šumskega zadruga to nije uobiće moguće. Udio u šumskoj zadruzi je šumski posjed, s kojim zadrugar stupa u zadrugu. Ti posjedi su vrlo različiti i po površini kao i po stanju same šume, pa prema tome i po vrijednosti.

Sve ove bitne kao i druge manje važne razlike u osnovnim načelima zadružne prirada po Zakonu o zadrugama i Zakonu o šumama ozbiljna su smetnja osnivanju šumskega zadruga, jer § 117. pomenutog Zakona o zadrugama jasno određuje, da se od dana obnarodovanja ovog zakona, mogu zadruge osnovati samo po propisima ovoga zakona. Zakon o zadrugama, koji je imao predhoditi i pospješiti osnivanje šumskega zadruga, ne samo da to osnivanje nije ubrzao, nego je, naprotiv, svojim odredbama to osnivanje skoro onemogućio. Ne preostaje nam dakle drugo, nego potražiti drugi put i druge načine za organiziranje našega seljačkog šumskog gospodarstva. Uostalom držimo, da bi šumske zadruge, osnivane po odredbama i načelima Zakona o zadrugama, bile preslabi brana golemom i snažnom valu individualnih težnja u šumskom priradu, pa su za reorganizaciju seljačkog šumskog gospodarstva potrebne mnogo radikalnije mjere; ne smijemo izbjegavati čak ni prisilne mjere. Ovakve mjere mogu se opravdati neophodnom potrebom, kako bi se što prije stalo na put suvremenom pokretu za komadanjem velikih i u gospodarskom pogledu suvislih šumskih objekata.

Istakli smo, da se naše šumsko gospodarstvo uobiće, a napose seljačko šumsko gospodarstvo ne smije voditi principom najvećeg rentabiliteta, nego, prije svega, potrebama narodnog života a napose potrebama narodnog života a napose potrebama seljačkih gospodarstva. U cilju što ispravnijeg i svršishodnjeg rješenja ovog pitanja potrebno je prema tome prije svega dobro poznavati sve one potrebe, koje naša seljačka gospodarstva podmiruju u šumi. To na sreću nije tako težak problem. Teže će se odrediti količina i opseg tih potreba, a još teže naći odgovarajući šumski objekti, odgovarajući produktivni šumski kapitali, koji bi bili u stanju svojim kapacitetom proizvodnje podmirivati sve te potrebe. Kada riješimo i to pitanje, onda konačno dolazi na red najvažniji i najdelikatniji problem: na kakve pravne

i ekonomске temelje treba postaviti seljačko šumsko gospodarstvo, da ono što bolje odgovara određenoj svrsi.

Na ustanovljenju seljačkih potreba na drvu mi se ovdje ne čemo a niti ne možemo mnogo zadržavati. Na to pitanje, a naročito pak na pitanje količine i opsegataih potreba moći će dati odgovor samo državna administracija, koja jedino ima mogućnost takve podatke prikupiti i srediti. Moramo naročito naglasiti, da kod toga treba uzeti u obzir sve, pa i najsitnije potrebe seljačkog gospodarstva; ne treba zaboraviti ni lokalne potrebe, koje inače dolaze u obzir samo u nekim predjelima države. Kod toga treba imati pred očima, kako će se neke od tih potreba sa napredovanjem civilizacije i kulture stalno smanjivati (na pr. mjesto otvorenih ognjišta doći će štednjaci i zatvorene peći, mjesto drvenih kuća gradit će se kuće od cigle, kamena i crijepe itd.), dok će se druge potrebe na drvu naprotiv povećavati (na pr. u kućnom obrtu, u seljačkim zanatima itd.).

Nakon ustanovljenja tih potreba imala bi se osigurati potrebna šumska površina sa odgovarajućim produktivnim kapacitetom, koja bi mogla trajne podmirivati seljačke opravdane potrebe na šumskim proizvodima. Logično je, da u tu svrhu imaju u prvom redu doći u obzir svi mali privatni šumski posjedi, zatim samoupravne i komunalne šume svih tipova i kategorija. U koliko ove površine nisu dovoljne, imao bi se manjak nadoknaditi odstupanjem potrebne površine državnih šuma. To će naročito može i mora izvršiti u Bosni, i Hercegovini, gdje za to već sada postoje i zakonski uslovi (§ 27. bivšeg Gruntovnog zakona za Bosnu i Hercegovinu i § 184. Zakona o šumama od 1929. godine).

Predstavimo, da Nezavisna Država Hrvatska ima oko 4 milijuna hektara šuma i to: 2,5 mil. ha državnih, 1 mil. ha privatnih i 0,5 mil. ha samoupravnih i komunalnih šuma. Uvezši, da poprečni godišnji prirast po hektaru iznosi oko 2 kub. m., to će sveukupna godišnja proizvodnja drveta biti oko 8 milijuna kub. m. Od 7 milijuna stanovništva Nezavisne Države Hrvatske 80% odnosno oko 5,600.000 otpada na seljački stalež. Ako uzmemmo da godišnja potrošnja drveta po osobi iznosi oko 1 kub. m., to je za podmirenje svih seljačkih potreba na drvu potrebno osigurati godišnje 5,600.000 kub. m. drveta odnosno 2,800.000 hektara šumske površine. Prema tome za podmirenje tih seljačkih potreba na drvetu nisu dovoljne samo sadašnje privatne i komunalne šume, jer još uvijek postoji manjak na površini od 1,300.000 hektara. Ako uzmemmo u obzir još i to, da je poprječni godišnji prirast u komunalnim i privatnim šumama mnogo manji nego u državnim šumama, to je taj manjak još veći, pa bi za seljačke potrebe trebalo izlučiti najmanje 3 milijuna hektara šumske površine. Ekspropriacijom odnosno ustupanjem državnih šuma u tu svrhu smanjila bi se znatno površina državnih šuma u korist seljačkih šumskih zadružnica, pa bi se time postigao i posve drugi omjer između pojedinih kategorija šumskog vlasništva. Državnih šuma ostalo bi samo oko 25% od sveukupne površine ili 1 milijun hektara, a sva preostala šumska površina od 3 milijuna hektara ili 75% pripala bi zadružnom seljačkom šumskom posjedu. Državi bi ostale sigurno najudaljenije a prema tome i najbolje i najmanje iskoriscene šume sa godišnjim prirastom oko 3 kub. m. po hektaru, dok bi seljačke zadružne šume, nastale od sadašnjih privatnih, komunalnih i samoupravnih šuma, kao i od u tu svrhu izlučenih periferijskih državnih šuma, predstavljale stvarno naše najgore šume sa poprječnim godišnjim prirastom od 1,5 do 2 kub. m. ili svega 5 do 6 milijuna kub. m. Prema tome imali bi samo dvije, odnosno eventualno tri kategorije šumskog vlasništva: držav. šume, zadružne seljačke šume i vrlo neznatnu površinu privatnih šuma (crkvenih, samostanskih, veleposjedničkih i dr.).

Zadružne seljačke šume sa razmijerno velikom površinom davale bi razmijerno male prihode. Sav napor naše šumarske politike trebalo bi dakle skoncentrirati u tome, da se i u ovim šumama postigne što prije povoljniji prirast, da mogu podmiriti sve seljačke potrebe na drvetu. Šumarski stručnjaci odnosno upravitelji seljačkih zadružnih šuma imali bi dakle jedan veliki i odgovorni zadatak, da iz ovako grupiranih raznih i sitnih šumskih poseda s vremenom stvore tipične seljačke šumske-gospodarske jedinice i cjeline, koje bi sa povećanjem seljačkih potreba na šumskim proizvodima davale i sve veće šumske prihode. U tu svrhu trebalo bi ispitati i utvrditi bit mnogih šumske-gospodarskih i šumsko-uzgojnih problema, koji su nam sada još nepoznati i neriješeni, a od čijeg ispravnog rješenja

ovisi mnogo buduća produktivna sposobnost našeg seljačkog šumskog posjeda, koji u usvojenom sadašnjem stanju ne može podmiriti ni ^{2/3} seljačkih potreba na šumskim proizvodima. Tih problema koliko praktične toliko i naučne važnosti ima u našem šumarstvu vrlo mnogo, a mnogo se najispravnije riješiti samo putem ispitivanja i pokusa.

Moglo bi se možda s pravom prigovoriti, te nije opravdano, da se tako daleko-sežne i osnovne izmjene u pogledu šumskog vlasništva izvrše samo u svrhu podmirenja seljačkih potreba na drvu i ostalim šumskim proizvodima. Mi to i ne mislimo i ne predlažemo. Svakako, da naše šume moraju u prvom redu podmiriti svu našu domaću potrebu. Kod raspodjele šumskih proizvoda za domaće potrebe moramo, međutim, računati sa stvarnošću, prema kojoj šumu kod nas najviše treba seljak, pa je prema tome i opravdano, da šumski prirad kod nas bude organiziran tako, te on prije svega podmiruje naše najveće i najvažnije domaće potrebe, a to su potrebe seljačke. Od sveukupne površine naših šuma treba dakle u prvom redu izlučiti onu površinu, koja je potrebna za podmirenje naših domaćih narodnih potreba. Jedan od najprimarnijih zadataka svake državne uprave jest svakako i briga o tome, da se svima građanima države omogući što lakšu i što bržu opskrbu svima produktima, koji su potrebni za život. Među ovakvim produktima šumski proizvodi sigurno nisu na posljednjem mjestu. Pitanje je samo, dali će država to podmirenje narodnih potreba na šumskim proizvodima omogućiti i izvršiti odstupanjem stanovitog dijela svojih šuma u vlasništvo seljačkih šumskih zadruga, ili će priznati servitutna ili slična prava u državnim šumama, ili će trpjeti šumske štete. Ne trebamo mnogo razmišljati, koji je od ova tri načina najpodesniji kako za državu tako i za same potrošače. Država ništa ne gubi na svojim fiskalnim interesima, ako za pokriće narodnih potreba odstupi i svoje šume. Jačanjem ekonomске snage sela, jača se ujedno i produktivni i potrošački potencijal seljačkih gospodarstva, a time i njihova porezna snaga.

Određene šumske površine za potrebe seljačkih gospodarstva trebalo bi grupirati po selima ili općinama radi zajedničkog gospodarenja i ujedno odrediti imovinsko-pravne odnose između pojedinih članova tih zajednica, kao i odnose između zajednice odnosno zadruge i članova zadruge. Ali je prije svega toga potrebno načelno riješiti pitanje, kako se ovo šumsko gospodarstvo ima organizirati

Riješenje ovog pitanja ovisi mnogo od svrhe, kojoj imaju služiti ovakve šumske zadruge. Drukčije je ustrojstvo zadruga, koje se osnivaju u svrhu promicanja zajedničkog šumskog gospodarstva, a drugačije opet onih, kojima je glavna svrha postignuće povoljnijih uvjeta za sticanje tržišta i prodaju šumskih proizvoda ili samo za zajedničko čuvanje i upravu udruženih šumskih posjeda. Prema tome, kako zadrugar odnosno šumoposjednik ulazi sa svojim udjelom, to jest sa svojom šumom u zadrugu, dali kao suvlasnik ili kao samovlasnik, mogli bismo i šumske zadruge podijeliti na suvlasničke i samovlasničke zadruge. Kod suvlasničkih zadruga stupa zadrugar u zadrugu sa svojim idealnim dijelom šumske površine: površina njegovog dijela šumskog posjeda nije u naravi ograničena niti u gruntovnim knjigama osobno na njega upisana. U jednoj zadružnoj šumi on ima samo svoj idealni a ne i stvarni udio i prema veličini tog udjela ravna se i količina i opseg korišćenja, koje odpada na njega od sveukupnog prihoda čitave zajedničke odnosno zadružne šume. Ovakvom tipu zadružnog šumskog gospodarstva odgovaraju zemljišne zajednice i donekle imovne općine te plemenske i bratstveničke šume u Crnoj Gori. Kod ovakvog tipa zadruga ulazi u zadrugu dakle i posjed i gospodarenje. Unapređenju racionalnog šumskog gospodarstva najbolje odgovaraju baš ovakve šumske zadruge, jer se u ovom slučaju sav udruženi šumski posjed smatra kao jedna gospodarstvena cjelina, pa se na taj način iz mnogo malih šumskih posjeda stvara zapravo veliki šumski posjed, na kojemu se mogu lako provoditi sve one šumsko-gospodarske i šumske-uzgojne mjere, koje su za racionalno i potrajanu šumsko gospodarenje neophodno potrebne.

Kod samovlasničkih zadruga stupa, naprotiv, zadrugar u zadrugu sa svojim udjelom kao samovlasnik šumskog posjeda, koji je u naravi ograničen i u gruntovnim knjigama osobno na njega upisan. Zadružna šuma u ovakvom slučaju sastoji se iz mnogobrojnih malih šumskih posjeda, koje su zadrugari unijeli u zadrugu

kao svoje zadružne udjele. Zadruge ovakvog tipa ne mogu poslužiti promicanju racionalnog šumskog gospodarenja, ako svaki član zadruge gospodari na svojem šumsko posjedu i dalje individualno. Takve zadruge mogu poslužiti jedino stvaranju povoljnijih uslova za zajedničku prodaju šumskih proizvoda, zajedničko čuvanje i upravu, a što se tiče šumskog gospodarstva i provedbe šumsko-gospodarskih i šumsko-uzgojnih mjera, one imaju sve manje individualnih malih šumskih posjeda. No i kod ovakvih samovlasničkih zadruga može se taj nedostatak ublažiti pa i sasvim odstraniti, ako se vlasnici ovih malih šumskih posjeda, udruženih u šumskoj zadruzi, odreknu prava na individualno gospodarenje i iskorisćavanje svojih šuma i pristanu, da se na njihovim šumskim posjedima gospodari zajednički. Pravo vlasništva ostaje u tom slučaju i dalje u gruntovnim knjigama zabilježeno na pojedine zadrugare te oni mogu te svoje nekretnine u svako doba i prodati, samo se u šumsko-gospodarskom pogledu sve ove udružene čestice smatraju jednom gospodarskom cjelinom, na kojoj se provadaju sve mjere racionalnog i potrajnog šumskog gospodarenja bez obzira na to, što ova gospodarska cjelina sastoji iz više malih individualnih šum. posjeda.

U pogledu promicanja šumskog gospodarstva bile bi svakako najidealnije one šumske zadruge, u kojima je u zadruzi i svojina i privreda, to jest zadruge sa nepodijeljenim zajedničkim posjedom. Takve tipove komunalnog šumskog gospodarstva mi, međutim, imamo već sada, ali na žalost znamo, da se narod u njima razočarao. One ne odgovaraju sadašnjem duhu i savremenim težnjama našega naroda, koji, inspiriran idejama gospodarskog liberalizma, teži za individualnim pa makar i najmanjim posjedom. Ovu težnju, međutim, ne moramo smatrati nekim narodnim porokom ili zabludom. Ona je prirodna, pa je stoga i nesavladiva. Nju uostalom nije ni potrebno suzbijati, nego samo njenu krajnost, a to je egoizam i gramzljivost, koji se brine samo za vlastite probitke, koji hoće sve samo za sebe a ništa za drugoga. Prirodnu težnju za vlasništvom nije ni potrebno suzbijati. Seljak mora biti svjestan da je on vlasnik i gospodar zemlje, koju on obrađuje i od koje on i njegova porodica živi. Tako on stiče samosvjest i osjećaj prirodnog ponosa i samostalnosti, kada zna, da nešto ima, i da time što ima, sam slobodno i raspolaze. Samo svoje, vlastito, čini seljaka ekonomski nezavisnim. Seljak sa vlastitim posjedom nije proleter, koji bi ovisio od svog poslodavca. Zato ova težnja i ovaj osjećaj našeg naroda treba da dođe do izražaja i u organizaciji naše zadružne šumske privrede.

Obzirom na ovu težnju — pravna struktura šumskih zadruga treba biti takva, da zadružar bude u svako doba svjestan, te je šuma, koju on doprinosi u zadrugu kao svoj zadružni udio, zaista njegova svojina. Te svijesti nema kod ovlaštenika i pravoužitnika zemljišnih zajednica odnosno imovnih općina, pa je pokraj ostalih uzroka i to mnogo dovelo do psihote raspadanja zajedničkog zemljišta. Zato imovinsko-pravni odnosi u šumskoj zadruzi moraju biti uređeni tako, te svaki zadružar ima osobni interes zadružnu imovinu čuvati kao svoju vlastitu. To se može postići samo onda, ako se svakom zadružaru prizna pravo individualnog vlasništva na njegovu šumu, koju on daje kao svoj zadružni udio u zadrugu, ali da mu se ipak ne prizna i pravo individualnog gospodarenja u toj šumi, koje se mora ravnati prema šumsko-gospodarskim i šumsko-uzgojnim mjerama, koje su propisane za sve udružene šumske posjede kao jednu gospodarsku cjelinu.

Izvršenje ovog principa povlači za sobom kao logičnu posljedicu individualnu diobu dosadanjih komunalnih šuma. Ovo donekle zvuči kao paradoks, jer mi naprotiv težimo za koncentracijom a ne za raspadanjem šumskih posjeda. Ali ova prelazna mјera potrebna je zato, da našu zadružnu šumsku privredu stavimo na sasvim nove temelje, na temelje individualnog vlasništva a zadružnog gospodarenja, to jest da stvorimo zajedničko šumsko gospodarenje na udruženim malim šumskim posjedima, gdje svaki zadružar ulazi u zadrugu sa svojim stvarnim udjelom, svo-

jom vlastitom šumom, a ne samo sa svojim idealnim dijelom zajedničke imovine ili sa nekim apstraktnim ovlašteničkim ili pravoužitničkim pravom.

*

Mogućnost korišćenja šumskim proizvodima treba osigurati svima, kojima su ti proizvodi za život potrebni, a ne samo onima, kojima je to pravo priznato po nekom zakonu. Pravo korišćenja šumskim proizvodima mora se dakle osnivati na stvarnim, opravdanim i utvrđenim životnim potrebama. Život i stvarne potrebe moraju biti jače od zakonskih norma i paragrafa. Stoga nijedno seljačko gospodarstvo ne smije biti bez svog stvarnog udjela u šumskoj zadruzi, bez svoje vlastite šume. Šuma je sastavni dio seljačkog gospodarstva.

Udružiti ovakve male seljačke šumske posjede sa raznim bonitetom i stojbinom, sa različitim površinama i sastojinskim prilikama u šumske zadruge nije ni s tehničke strane tako jednostavno. Teoretski i računski to još ide, ali kod realiziranja takvog projekta, kod stvaranja jedne ovakve zadružne formacije pokraj tehničke strane dolaze u obzir i imovinsko-pravni odnosi između mnogobrojnih vlasnika zadrugara sa nejednakim udjelima. Stoga u pogledu stvaranja ovakvih zadružnih ustanova mogu postojati razne kombinacije.

Jedna od kombinacija za rješenje ovog pitanja mogle bi sastojati u ovome:

1. U načelu svako seljačko gospodarstvo mora imati najmanje toliko šume, koliko mu je potrebno za podmirenje vlastitih potreba u kućanstvu i gospodarstvu. Veličina ovog šumskog posjeda je u raznim krajevima različita, a utvrđuje se prema stvarnim i opravdanim potrebama jednog srednjeg seljačkog gospodarstva u dotičnom kraju.

2. Ovakav minimalni šumski posjed predstavlja jedan zadružni udio u šumskoj zadruzi. Kao veličina jednog udjela u šumskoj zadruzi uzima se dakle takvi šumski posjed, koji može jedno srednje seljačko gospodarstvo podmirivati svim lokalnim potrebama na šumskim proizvodima. Obzirom na različito stvarno stanje pojedinih udruženih seljačkih šumskih posjeda (različita stojbina, obrast vrsta sastojine, površina itd.) ima se to faktično stanje reducirati na neku normalu i to ili na osnovi novčane vrijednosti takvog minimalnog šum. posjeda ili na osnovi površine jedne takve normalne šume, pa takva jedinica šumskog posjeda služi u dotičnoj zadruzi kao jedan zadružni udio.

Prema tome u jednoj šumskoj zadruzi svaki član zadruge mora imati najmanje jedan zadružni udio, odnosno šumu u vrijednosti od jednog zadružnog udjela.

3. U svrhu organiziranja ovakve seljačke šumske privrede treba prethodno izvršiti individualnu diobu sadašnjih komunalnih šuma, pa tek nakon te diobe utvrditi, koja seljačka gospodarstva ni nakon te diobe nemaju potrebnu minimalnu površinu, koja predstavlja vrijednost jednog zadružnog udjela. Onim seljačkim gospodarstvima, koja ni nakon izvršene diobe komunalnih šuma ne bi imala dovoljnu površinu za jedan potpuni zadružni udio, dodijeliti potrebne šumske površine izdvajanjem za to podesnog državnog, seoskog, općinskog ili privatnog veleposjedničkog šumskog zemljišta i to ili uz naknadu vrijednosti ili besplatno.

4. Svi sadašnji seljački šumski posjedi, čija površina ne prelazi 100 hektara, zatim šumski posjedi, koji bi nastali diobom komunalnih šuma kao i dodjelivanjem potrebnog državnog, samoupravnog ili privatnog veleposjedničkog šumskog zemljišta, moraju osnovati šumske zadruge i to ili po selima ili po općinama, što ovisi od šumovitosti dotičnog kraja. U pravilu u jednoj zadruzi ne bi trebalo udruživati više od 2.000 hektara šumske površine.

U zadrugu mogu pristupiti i posjednici sa šumskom površinom većom od 100 hektara, ali taj pristup fakultativan.

5. Svaki vlasnik šume stupa u zadrugu sa svojim cijelokupnim šumskim posjedom, a ne samo sa onim dijelom, koji predstavlja vrijednost jednog zadružnog udjela.

Za svaki pojedini udruženi šumski posjed, koji predstavlja vrijednost veću od jednog zadružnog udjela, izračuna se njegova cijelokupna vrijednost i prema toj vrijednosti cijeni se, koliko zadružnih udjela taj šumski posjed predstavlja.

6. Prihodi iz zadružne šume dijele se među zadrugare srazmjerno količini njihovih udjela u zadruzi. Svaki zadružnik odnosno svako seljačko gospodarstvo, udruženo

ženo u zadruzi, dobije iz zadružne šume onoliku količinu šumskih proizvoda (glavnih i nuzgrednih), koliko je u dotičnom kraju za jedno srednje seljačko gospodarstvo potrebno. Tu količinu treba kvalitativno i kvantitativno utvrditi za svaku pojedinu zadrugu i ta količina šumskih proizvoda predstavlja prihode jednog zadruž. udjela.

Višak šumskih proizvoda nakon podmirenja vlastitih potreba članova zadruge prodaje se a utržak dijeli samo onim zadrugarima, čiji udruženi posjed predstavlja vrijednost veću od vrijednosti jednog udjela. Ova podjela vrši se dakako srazmjerne količini zadružnih udjela. Prvenstveno pravo kupa ovog viška imaju članovi zadruge, zatim ostali stanovnici iz područja dotične zadruge (državni i samoupravni činovnici i službenici, obrtnici, seljaci koji još nemaju udjela u zadruzi itd.) ali samo za vlastitu upotrebu a ne i za daljnju spekulaciju. Ostatak šumskih proizvoda zadruga otprema na druga tržišta i prodaje ili sama ili preko svog zadružnog saveza.

7. Za šumske proizvode, koje zadruga izdaje svojim zadrugarima za njihovu vlastitu upotrebu, kao i za onu količinu šumskih proizvoda, koje zadruga prodaje, može ona — prema zaključku skupštine — naplaćivati od članova neku određenu minimalnu pristojbu za pokriće troškova uprave i čuvanja.

8. Oni udruženi seljački šumski posjedi, koji su nastali dodjelivanjem državnih, samoupravnih ili privatnih šuma, plaćaju pokraj spomenute pristojbe za sve šumske proizvode, koje im zadruga izdaje za vlastitu upotrebu, još i njihovu punu vrijednost sve dotle, dok se uplatom ove pristojbe (vrijednosti) ne isplate sve amortizacione rate za dug, kojim je dotični zadružnik za dodijeljeno mu šumsko zemljište opterećen. Ovo dakako samo u onom slučaju, ako to zemljište nije dodijeljeno besplatno.

9. Svoj udruženi šumski posjed, to jest svoje zadružne udjele može zadružnik i prodati. Prvenstveno pravo kupa imaju oni zemljoradnici dotičnog zadružnog područja, koji još nemaju nikakvog udjela u zadruzi, zatim članovi zadruge i napokon sve druge osobe, koje se obvežu, da će kupljeni šumski posjed ostaviti i dalje u zadruzi. Ne nađe li se kupac pod takvim uslovima, šumu mora kupiti zadružnik kao svoje vlasništvo.

Ovako udruženim šumskim posjedima treba dodijeliti i zajedničke pašnjake za napasivanje blaga. U tu svrhu mogli bi se izlučiti i neki za tu svrhu podesniji dielovi zadružnih šuma.

*

Ovakom reorganizacijom naše šumske privrede imali bi samo tri glavne kategorije šumskog vlasništva i to: državne šume, koje bi država iskorišćavala za svoj račun i iz kojih bi se podmirivale u prvom redu sve potrebe državnih ustanova a višak upotrebio za izvoz; zadružne seljačke šume, koje bi služile za podmirivanje seljačkih potreba kao i potreba ostalog stanovništva u državi, te neznatne površine crkvenih i privatnih šuma, sa kojima bi vlasnici slobodno raspolagali.

Sve zadružne šume trebalo bi odmah staviti pod drž. stručnu upravu.

Ovakom organizacijom seljačkog šumskog gospodarstva bilo bi ujedno riješeno i vrlo aktuelno pitanje čuvanja šuma, jer predpostavljamo, da bi šumske štete u ovakovom šumskom gospodarstvu bile skoro nemoguće. Šumske štete čini neposredno u glavnom samo seljak a to on radi iz dvaju razloga. Ili zato, jer nema svoje vlastite šume, iz koje bi mogao podmiriti svoje redovne godišnje potrebe na šumskim proizvodima, ili to čini u svrhu spekulacije, da drvo unovči i tako dođe do novaca potrebnih za podmirenje svojih drugih kućnih i gospodarskih potreba. Seljak je dakle samo iz nužde prisiljen, da čini štetu u tuđoj šumi. Taj glavni i skoro jedini razlog mnogobrojnim šumskim štetama kod zadružne šumske privrede odпадa, jer se tu svakom seljačkom gospodarstvu mora osigurati mogućnost redovnog i legalnog snabdjevanja svima šumskim proizvodima iz zadružne šume.

Otpada i mogućnost šumskih šteta u svrhu spekulacije. Sve šume i državne i zadružne (a to je oko 95%) došle bi pod državnu šumsku upravu. Prodaja šumskih proizvoda postala bi dakle neki monopol državnog šumskog erara i šumskih zadružnika odnosno zadružnog saveza. Pojava svakog drugog prodavaoca pobudila bi od-

mah sumnju, da drvo, koje on nudi na prodaju, nije legalno stečeno. A to bi mnogo olakšalo i kontrolu prometa šumskega proizvoda, koju će u takvim prilikama vršiti ne samo zaprte šumski organi, nego svi zadrugari, jer će u tome biti izravno zainteresirani.

*

Riješavajući ovo pitanje na jednoj širokoj i zdravoj osnovi ne može se propustiti ili odgoditi i istodobno rješenje mnogih drugih vrlo važnih pitanja naše šumarske politike, koja već dugi niz godina čekaju uzalud na svoje konačno rješenje. Tu je u prvom redu već istaknuto pitanje izlučenja »mere i batalika« kao i likvidacija usurpacija u Bosni i Hercegovini.

*

Prije ili uporedo sa organizacijom zadružne šumske privrede potrebno je izvršiti i arondaciju i komasaciju razasutih seljačkih šumskega posjeda, kako bi se postigli što veći i arondirani suvisli šum, kompleksi, koji ne bi smetali poljodjelstvu, a na kojima bilo bi ujedno olakšano šumsko gospodarenje, naročito čuvanje šuma. Male, poljodjelskim zemljištem izolirane šumske čestice na relativnom šumskom tlu ne treba uopće subsumirati pod šumu, pa bi ih trebalo i oporezovati kao poljoprivredno zemljište. Za takve šumske čestice šumarstvo se uobiće ne treba brinuti, kao i da nisu šume, jer je sigurno, da će takve čestice prije ili kasnije promjeniti svoju kulturu.

Kod izgrađivanja ovih novih oblika zadružnog šumskog gospodarstva moramo imati u vidu i sve istaknute aktuelne probleme našeg šumarsko-gospodarstvene politike, jer njihova međusobna povezanost nikako ne dopušta, da se ti problemi rješavaju odvojeno i samo djelomično. Sada, kada nam je data mogućnost, da se u izgrađivanju našeg narodnog života rukovodimo samo svojim vlastitim probitcima, kada naša budućnost i mora zavisiti samo od nas samih, moramo stvarnosti naše prošlosti i naše sadašnjosti pogledati otvoreno i smjelo u oči te muški priznati sve one nedostatke, kojima smo se do sada razlikovali od ostalih kulturnijih naroda i nastojati, da sve te nedostatke što radikalnije i što prije odstranimo. Našem narodu sudbina do sada nije bila mnogo sklona, pa je sva naša prošlost protekla samo u krvavim borbama za održanje našeg narodnog opstanka i našeg imena, što nas je i pomelo, da u progresu međunarodnog života nismo mogli kročiti zajedno sa ostatim kulturnijim narodima i živjeti pravim i kulturnog naroda dostojni mčovječjim životom. Cijeli naš narod, a naročito jezgra našeg naroda, naš seljak treba da bude prožet samo jednom željom i samo jednom odlukom: stići ostale kulturne narode i stati uz njih kao nezavisan i ravnopravni član ljudske zajednice. Ali da to postignemo, nije dovoljno da idemo našim običnim dosadašnjim korakom. Naši napori u izgrađivanju našeg boljeg života i naše narodne kulture treba da su puni dinamike i odlučnosti, da si stvorimo bolju budućnost, nego nam je bila prošlost i nego nam je sadašnjost.

Organiziranje šumskog gospodarstva na način, koji će odgovarati narodnim potrebama, a u svakom slučaju i probitcima cjeline, pomoći će tome.

ZUSAMMENFASSUNG.

Inbetrachtziehung der Verhältnisse, die zwischen dem Volke einerseits und der Forstwirtschaft andererseit bestehen ist der Verfasser der Meinung, dass die Organisation der Forstwirtschaft auf einer gemeinschaftlichen Basis unserer Verhältnissen am besten entsprechen würde.

Die Redaction.

PREGLED

DRVO U IZVOZNOJ TRGOVINI NEZAVISNE DRŽAVE HRVATSKE

Ministarstvo obrta, veleobrta i trgovine objavilo je prve podatke o našoj izvoznoj i uvoznoj trgovini u vremenu od 10. travnja do 31. prosinca 1941. godine. Ovi podaci iznijeti su samo u relativnom odnosu, koji nam daje pregled strukture prve godine naše međunarodne trgovine. Iz tog pregleda vidimo, da je u izvoznoj trgovini na prvom mjestu

drvo s 30,1% vrijednosti cijelokupnog izvoza. No i u onih 12,4% vrijednosti izveženih kemijskih proizvoda skoro su isključivo proizvodi drveta, jer su glavni izvozni proizvodi naše kemijske industrije tanin i proizvodi suhe destilacije drveta. Struktura izvozne i uvozne trgovine Nezavisne Države Hrvatske u 1941. godini izgleda ovako:

	I z v o z		U v o z
Količina	Vrijednost	Količina	Vrijednost
Poljodjelski proizvodi	3,1	16,1	1,6
Stoka i stočni proizvodi	1,7	20,8	0,02
Prehranbeni proizvodi	0,7	5,9	2,6
Drvo i izradbe	26,5	30,1	12,8
Zemlja i kamen	6,1	2,09	2,4
Rude i metali	39,7	4,4	1,5
Strojevi	0,04	0,6	5,09
Kemijski proizvodi	3,7	12,4	2,7
Staklo i izradbe	0,1	0,3	1,3
Papir	0,02	0,6	2,7
Tekstil	0,02	0,3	1,5
Pogonska sredstva	17,7	4,5	62,
Zigice	0,1	1,3	—
Razne izradbe	—	0,3	1,6
Kaučuk	—	—	0,03
Kože i krzna	—	—	0,02
			1,1

K n j i ž e v n o s t

Dr. J. Krahl - Urban:

UNTERSUCHUNGEN ÜBER DEN JAHRRINGBAU DER EICHEN IM PREUSS. FORSTAMT FREIENWALDE.

72 stranice, 22 slike i 7 tabela. Naklada J. Neumann — Neudamm 1939.

Starih za sjeću zrelih hrastovih šuma ne staje. Hrastovina uzgojena u tim starim hrasticima i po dimenzijama i po odličnim tehničkim svojstvima bila je prvorazredno furnirsko drvo. Danas veleobrat hrastovih furnira ostaje bez sirovina. Na svim područjima hrasta nailazimo na istu sliku, a ta je preobilje mladih, nešto srednjedobnih te potpuno pomanjkanje najstarijih dobnih razreda. Prema podatcima g. ing. Mujdrice u području naše slavonske hrastovine (Ravnateljstvo državnih šuma Vinkovci) iznosi udio iznad 120 godina starih sastojina samo 3,73%. Dr. Krahl - Urban navodi da je u Njemačkoj 1927. bilo hrastovih sastojina starih iznad 120 godina oko 10,6%. Na području šumarije Freienwalde bilo je hrastovih sastojina starijih od 140 g. samo 7,2%. To potpuno pomanjkanje starih hrastovih sastojina potaklo je autora da svojim istraživanjem dade odgovor na slijedeća pitanja:

1) na koji način namiriti potrebe njem. gospodarstva na hrastovom furnirskom drvetu;

2) da li su mlade u gospodarskoj šumi uzgojene hrastove sastojine u stanju proizvoditi drvo sposobno za proizvodnju furnira.

Veleobrat furnira traži za preradu trupce ovih svojstava:

- a) potpune čistoće,
- b) što većih dimenzija,
- c) jednomjerno svjetle boje,
- d) uzanih i pravilno nanizanih godova.

Veliki kompleks pitanja o značenju kvalitete drveta kod tehničke upotrebe hrastovine, o zavisnosti između staništa i kvaliteta drveta i o uplivu uzgojnih mjera na svojstva hrastovine nije do danas potpuno istražen. Autor je u svojim istraživanjima osvijetlio pojedina pitanja iz toga kompleksa. Iako se istraživanja ograničuju na područje hrastovih šuma šumarije Freienwalde i zaključci vrijede samo za te klimatske i stanište prilike potrebno je i za naše prilike upoznati se sa rezultatima autoričkih istraživanja.

Autor je razdijelio svoju radnju na pet dijelova:

- 1) osnovica radnje;
 - a) klima,
 - b) tlo,
 - c) gospodarski razvoj;
- 2) grada korijena;
- 3) grada godova;
 - a) stari hrastovi,
 - b) mladi hrastovi,
 - c) značenje i upliv tla, klime i njege sastojine po građu godova;
- 4) istraživanje o kvaliteti furnira proizve-

vedenih od mlađih hrastova i način ljepljenja tih furnira;

5) zaključak.

Predmet istraživanja bile su isključivo sastojine hrasta kitnjaka na području šumarije Freienwalde.

Klima područja šumarije Freienwalde približuje se po svojoj prosječnoj godišnjoj temperaturi ($8,3^{\circ}\text{C}$) optimumu za hrast kitnjak. Po količini oborina (552 mm godišnje, 238 mm za vrijeme vegetacije od pet mjeseci) područje je ispod optimalne granice.

Optimum za hrast kitnjak i lužnjak čine po Oelkersu područja koja imaju za vrijeme vegetacije od pet mjeseci (svibanj—rujan):

prosječnu temperaturu	14,9° C
oborine u 1 danu	2,0 mm
kišni faktor	13,4

Autor je istraživanjem upliva tla na uzgoj hrasta kitnjaka došao do zaključka da čista glinasta, ilovasta i laporasta kao i pjeskovita tla jednako povoljno utiču na razvoj hrasta.

Na osnovu analiza polena koje je izvršio prof. Hesmer današnje područje hrasta kitnjaka u Freienwalde-u od davnine je bilo području hrasta primješanog sa bukvom.

Istraživanjem oblika korijena i njegovog rasprostranjenja došao je autor do zaključka da kitnjak posjeduje veliko svojstvo prilagođivanja oblika korijena prema vrsti tla.

Kako je građa godova jedan od najvažnijih čimbenika kvalitete furnirske hrastovine to glavni dio ove radnje obuhvaća istraživanja građe godova i njihovog upliva na kvalitet hrastovine. Ta su istraživanja izvršena na 88 stabala.

Kod svih istraženih stabala hrasta, pa i kod starih stabala hrasta utvrđene su na poprečnom presjeku dvije zone, koje se po širini i pravilnosti goda međusobno razlikuju. Te su zone: ona bliže srcu sa širokim i nepravilnim godovima i ona prema periferiji stabla sa uzanim i pravilno nanizanim godovima. Zona sa širokim i nepravilno nanizanim godovima različito je široka kod starih i mlađih stabala hrasta. Kod starih stabala ona dosije pojasm do 40 godova, dok je kod mlađih ta granica oko 50 do 80 godova. Kod stabala hrasta uzraslih na ilovastom i laporastom tlu ta je zona jednoličnija nego kod stabala hrasta uzgojenih na pjeskovitom tlu. Širina te zone širokih i nepravilno nanizanih godova važna je kod prerađivanja hrastovine za furnir. Ako taj pojasm imade polumjer od 5 cm onda na nema nikakova značenja, jer taj dio čini kod tehnike proizvodnje furnira odpadak. Kod starih stabala hrasta taj pojasm ne prelazi krug polumjera 5 cm, dok kod mlađih stabala iznosi polumjer tog pojasa 10 a i 15 cm.

Kao uzorak za idealnu građu godova služila je građa godova triju tristo godina starih hrastova. Širina tih godova iznosila je 0,6 do 1,9 mm, u prosjeku 1,1 mm.

Širina goda mlađih stabala hrasta izvan pojasa širokih i nepravilno nanizanih godova jednak je širini goda starih hrastova. Ona iznosi u prosjeku 1,0 do 1,5 mm.

Istražena je širina zone ranog i kasnog drveta unutar godova na starih i mlađim stablima hrasta. Istraživanjem se je došlo do ovih zaključaka: rano drvo ostaje od najranije

mladosti do visoke starosti prilično jednakom široko. Ta se širina kreće između 0,4 do 0,6 mm u prosjeku 0,5 mm. Procentualni udio ranog drveta na širini goda raste sa starošću. On iznosi u mlađosti 15—25%, a u 70 godina starosti 40—50%. Hrastovina je mekana i dade se lako obradivati ako je odnos širine ranog i kasnog drveta unutar goda 50 : 50.

Njegovanje sastojina naročito proređivanje od velikog je upliva na građu godova. Proređe djeluju na povećanje debljinskog prirasta tj. na povećanje širine goda. Stupanj djelovanja proređe i njegovog trajanja na građu goda ovisi o jačini proređe. Gusti sklop sastojine od upliva je na proizvodnju ne samo uzanih nego i pravilno nanizanih godova. Širina goda hrastovine uzgojene u slabo proređenoj ili neproređenoj sastojini iznosi u prosjeku 1,0 mm i po svojoj veličini poklapa se sa građom godova hrastova uzgojenih u prirodnjoj šumi. Umjerena proređa povećava širinu goda na 1,5 mm, dok jaka proređa povećava širinu goda na 1,9 mm.

U neproređenim i nenjegovanim sastojinama hrasta godovi su uzani i pravilno nanizani, ali je postotak furnirskog drveta u takovim sastojinama znatno manji nego u dobro i oprezno proređenim sastojinama.

Upliv klimatskih faktora na širinu ranog drveta nije se mogao utvrditi. Širina ranog drveta ostaje konstantna. Zato je širina zone kasnog drveta ovisna o klimatskim faktorima. Prema istraživanju autora što je godina suhlja to je širina zone kasnog drveta manja tj. god uži, što je godina vlažnija to je širina zone kasnog drveta veća t. j. god širi.

Kao donja granica promjera furnirske trupace uzima se do sada 50 cm. Trupci mlađih stabala hrasta kitnjaka nemaju te dimenzije, širina goda i nepravilnosti nizanja je veća. Takovo drvo daju furnire hrapave površine, koji se kod proizvodnje lako kidaju. Kod tih furnira prodire ljepilo kroz zonu ranog drveta.

Autor je istražio pet trupaca dužine 4 do 8 m sa širokim godovima, a promjera od 34, 35, 38, 40 i 52 cm. Postotak iskoriscavanja kod proizvodnje 0,8 mm tankog furnira iznosi je 55, 44, 45, 57, 63%. Samo rezanje tih furnira ne čini nikakovih poteškoća. Za ljepljenje tih furnira potrebno je posebno ljepilo (Ormydol) koje ne prodire kroz furnirski list.

Autor je mišljenja, da se i mlađi hrastovi promjera od 40 cm i širine goda od 3,0 mm mogu ekonomično iskoristiti za proizvodnju furnira. Industrija furnira zadovoljiti će se i manjim dimenzijama nego do sada ali zato valja uzgojiti stabla čista bez grana i živića. Potrebno je sastojinu njegovati od najranije mlađosti. Posebnu pažnju valja u mlađosti posvetiti sklopu. U to doba mora biti sklop potpun. U dalnjem razvoju treba sastojinu stalno, umjereno i često proređivati. Naročitu pažnju treba postetiti najvrijednijim stablima. Potrebno je stalno voditi računa i o primješanim vrstama (bukva, grab, jasen) koje imaju zadatač da štite tlo i da čiste deblj izabranih stabala od grana. Ovakovim će se postupkom uzgojiti stabla za furnirske trupce u daleko kraćoj ophodnji što je od posebne narodno-gospodarske važnosti.

Ing. I. H-t.

JEDAN GOSPODARSKI PREGLED BOSNE I HERCEGOVINE.

1938. godine skupina sarajevskih novinara (A. Sunarić, E. Džikovski i A. Koen) uredili su i izdali jednu knjigu pod naslovom »Bosna i Hercegovina kao privredno područje«. Urednici ove poomašne knjige (430 stranica teksta, te više listova slika) namijenili su je upoznavanju gospodarskih pitanja i problema područja Bosne i Hercegovine. Iako su prilozi ove knjige pisani prije pet godina a knjiga sama izšla prije četiri godine, ipak će ona i danas dobro poslužiti za upoznavanje gospodarskih problema područja predratne Bosne i Hercegovine. To naročito vrijedi za one, koji prvi puta dolaze (na službovanje i drugo javno djelovanje) u krajeve koji su obuhvaćeni u ovoj knjizi i u kojim krajevima odrazi bliže ili dalje prošlosti daju posebno obilježje. To je razlog, da sada postojanje ove knjige billežimo u Hrvatskom šumarskom listu.

Materijal ove knjige obraden je po raznim piscima u posebnim radovima, koji su: Poljoprivredna proizvodnja (Ing. J. Popović), Voćarstvo u Bosni i Hercegovini (Ing. S. Bubić), Stočarstvo i stočarska proizvodnja u Bosni i Hercegovini (Ing. M. Janković i Ing. M. Džurović), Hercegovački duhan (M. Petrović), Agrarna politika Bosne i Hercegovine (Đ. Kristić), Razvoj šumarstva u Bosni i Hercegovini (Ing. A. Serbetić), Bujice (M. Knežević), Zaštita šume i pošumljavanje (Drag. D. Veseli), Lovstvo (M. Knežević), Ribarstvo (M. Knežević), Letimičan pregled geološkog sastava Bosne i Hercegovine (T. Jakšić), Rudarstvo (Ing. Dr. Tibold), Metalurgijska industrija (Ing. U. Lazović), Željezničke pruge u Bosni i Hercegovini (Ing. I. Orović), Trgovina na području Bosne i Herce-

govine (Dr. M. Zildžić), Trgovina stokom u Bosni i Hercegovini (Vl. J. Sušić), Zanatstvo i Zanati u Bosni i Hercegovini (Vl. Jelavić), Bankarstvo Bosne i Hercegovine (M. Marković), Osrt na tridesetgodišnjici savremenog zadrugarstva u Bosni i Hercegovini (N. Jarak), Turizam u Bosni i Hercegovini (M. Svara) i Privreda Bosne i Hercegovine u istorijskom presjeku (A. Koen).

Za podrobniji, djelomično i polemički, prikaz ove knjige nije sada vrijeme, ali je naglasiti njezinu vrijednost za rad s vaskog šumara, jer knjiga pruža dobru prosječnu sliku sredine i odnosa u kojoj šumar mora izvršavati svoj rad. Ta će mu knjiga olakšati rad, jer mu daje smjernice za uskladbu potreba i zadaća suvremenog šumarstva s potrebama tamošnjeg naroda. Važnost šume po život svakog čovjeka i naroda kao i važnost odnosa čovjeka spram šume neosporno je i nebrojeno puta naglašavana na njezin razvoj! Taj odnos između bosanskog seljaka i šume, koja ga okružuje, povezan je naročitim vezama i svaki zahvat u šumu zahvat je u gospodarstvu i u psihu naroda. Prema tome uspješno unapređivanje šumskog gospodarstva u Bosni znači neminovnu suradnju s narodom.

Iako je tri četvrtine materijala ove knjige u vezi ili u odnosu na šumarstvo, ali između priloga vrijedno je istaknuti članak Ing. A. Serbetića (Razvoj šumarstva u Bosni i Hercegovini), koji, iako oključen spram predloženog rukopisa, kako je pisac sam jednom zgodom izjavio, vrijedan je prilog za povijest bosanskog šumarstva i dobar tumač današnjeg stanja bosanskih šura.

P.

3/6

Ad Adolf
Serbetić

BROJIDBENI IZVJEŠTAJ

Kod nas je brojidba bila vrlo zanemarena, a u šumarskoj administraciji mnogom šumaručini se ona suvišan i jalov posao. Takav bi posao brojidba i bila, kad bi svrha sakupljanja podataka bila njihovo nagomilavanje u pismohranama raznih reda. Ali pravoj brojidbi to nije svrha, nego ona daje podlogu za dalji rad u svakoj oblasti života, a naročito na području gospodarskog djelovanja. Brojidba ima naročitu važnost i zadaću u suvremenoj državi, koje se život odvija po načelu vodstva, jer su podatci brojidbe podloga za stvaranje odluka državnog vodstva u korist cjeline.

Da brojidba posluži svojoj svrsi, moraju njezini podatci biti najnovijeg datuma. To znači, da brojidbeni podatci moraju biti objavljeni što prije iz tog, kako su sakupljeni, kako bi u njihovo sakupljanje uloženi trud što prije dobio koristi. To je zadaća tiskopisa »Brojidbeni izvještaj«, kojeg je pokrenuo Organizatori ured Glavnog ustaškog stana. A da je tome tako, svjedoči i uvodnik nedavno izišlog prvog broja, odnosno dvobroja, ovog tiskopisa, u kojem se među ostalim veli: »Ispravno razumijevanje stvarnosti osnovni je uvjet uspjeha svakog rada, i zato je bezuvjetno potrebno, da i naša javnost i svaki intelektualac, na bilo kojem polju korisnog rada za probitak cjeline,

bude jednak i na vrijeme obaviješten o sadanjem stanju, a i o razvoju pojedinih grana našeg upravnog, tvarnog i duhovnog rada.«

Casopis će, prema iznijetom programu u ponutom uvodniku (»Svrha izlaženja« od Blaža Lorkovića), tokom prvog polugodišta 1942. godine objaviti:

I. Opći pregled upravne podjele i stanovništva Nezavisne Države Hrvatske po velikim župama, koji će obuhvatiti: površinu i upravnu podjelu, stanovništvo (ukupni broj, podjelu po spolu i starosti, po pismenosti), socijalno stanje (stanovništvo po vrsti rada i stanovništvo po vrsti zanimanja;

II. Posebni prikaz pojedinih velikih župa sa svim gore označenim podatcima po kotarevima.

Brojidbeni izvještaj može se naručiti na adresu: Zagreb, Starčevićev trg br. 6, a pretplata mu za prvo polugodište 1942. godine (12 brojeva) za državne i samoupravne činovnike, kao i ustaške dužnostnike, 60 Kuna; za državne, samoupravne ustanove, te privredna poduzeća i posebni 100 Kuna; dok je prodajna cijena u slobodnoj prodaji određena s 10 Kuna po primjerku svakog broja.

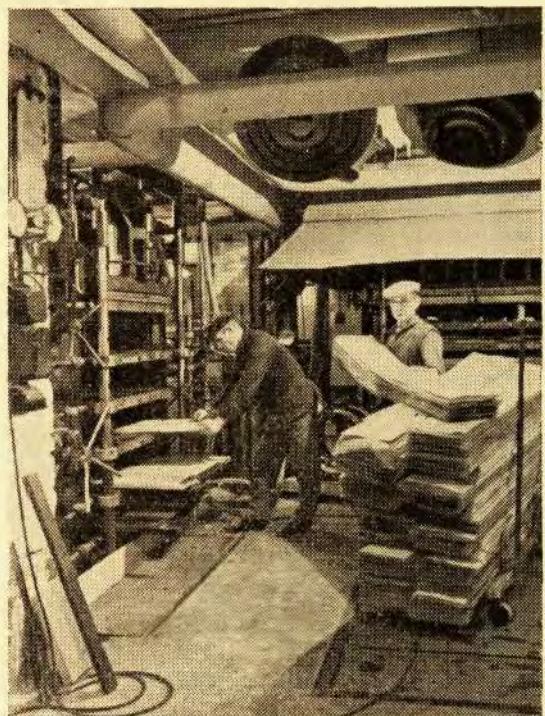
U.

IZRADBA AEROPLANSKIH PROPELERA IZ DRVETA

Zbog svojih dobrih statističkih svojstava, te uslijed spram metalu male težine, njemačko zrakoplovstvo velik broj propeleri aeroplanskih motora izrađuje iz drveta. Drvo se i prije upotrebljavalo za izradu propeleri, ali je velika razlika između nekadanje i sadanje izrade. U početku se komad drveta neposredno izradio u propeler, ali za današnje aeroplane s velikim naponima motora i velikim brojem okretaja takva izrada propeleri nije zadovoljavala. Danas se drvo kao tvorivo prethodno priredi na bazi ukočenog (šperovanog) drveta.

Za izradu propeleri upotrebljava se najviše bukovo drvo. Listovi tankog furnira u hidrauličkom tijesku (preši) slijepi se u daske oko 3 cm debljine. Tako dobivene daske ponovo se sljepljuju na debljinu potrebnu za izradu propeleri. Propeleri se izrađuju iz jednog tako slijepitog bloka rezanjem s pilama vrpčanicama. Od tako grubo izrezanog oblika propeleri do konačnog oblika i konačne obrade dug je put preko najfinije obradbe, jer svako propellersko krilo ugrađeno u propeler (koji se sastoji od 2 do 3 propellerska krila) mora biti izbalansirano s gramskom točnošću.

Obradeni drveni propeleri presvlači se poput paučine finom žičnom mrežom i potom se pristupa lakiranju. Lakiranje se opetuje više puta, a zadnji sloj laka izrapavi se pijeskom, da se ne bi sjajio. Bridovi propeleri, koji sijeku zrak, oblože se metalnim ovojem. **E. S.**

Hidraulički tijesak za ljepljenje furnira. Radnik na lijevo vadi gotove furnirske daske.

ŠUMARSTVO U NOVINSTVU 10. TRAVNJA 1942.

U gradivu povećanih opsega dnevnih i tjednih novina od 10. travnja 1942. god. t. j. o prvoj obljetnici uspostave Nezavisne Države Hrvatske, o pojedinim pitanjima šumarstva raspravljano je, odnosno šumsko gospodarstvo dodirnuto je u »Gospodarstvu«, »Hrvatskom Narodu«, »Novoj Hrvatskoj«, »Hrvatskoj Strazi«, te sarajevskom »Osvitu«.

I.

»Hrvatska Straža«, kao i »Osvit«, donijeli su opće pregledе o idejnim smjernicama novog gospodarskog poretku t. j. sustavnog i vodenog gospodarstva. Iz članka sarajevskog »Osvita«, Ing. H. Šalković: Gospodarska politika Nezavisne Države Hrvatske u prvoj godini njezinog postanka, vrijedno je zabilježiti »osnovne momente«, koji su u prvoj godini Nezavisne Države Hrvatske utjecali na gospodarsku politiku, a koji su:

1. Poimanje države i naroda po kome je narod jedan organizam čiji je cilj i po moći i trajanju viši od cilja pojedinaca;

2. stav prema liberalizmu;

3. stvaranje novog gospodarskog poretku i učvršćenje našeg gospodarstva u taj poredak;

4. nesustavno vođenje gospodarske politike od strane bivše države i zatečeni problemi u

gospodarstvu, koji su proistekli iz takvog vodenja;

5. rat i ratne posljedice, koje su se odrazile i na hrvatskom gospodarstvu.«

Od šumarstva u ovom gospodarstvu naglašeno je dokidanje dugoročnih ugovora, te vršenje iskorišćavanja državnih šuma u vlastitoj režiji s izgradnjom šumskih prometnih sredstava, a navedeno, da se rješavaju »naslijedena pitanja«: uzurpacije, meremat i šumska paša.

Zagrebački tjednik »Hrvatska Straža« u svom članku »Opće smjernice hrvatske gospodarske politike« govoreći o hrvatskom šumarstvu i rudarstvu naglašuje ulogu čovjeka u šumskoj produkciji, jer je »kolica drveta i te kako vezana za naš postupak sa šumom, pa čovjek od jedne šume može dobiti velike vrijednosti ili je posve upropastiti. Kao najvažniji rad u minuloj godini života Nezavisne Države Hrvatske označena je Zakonska odredba o prestanku krajiskih imovnih općina, koja zakonska odredba ujedno znači »i početak bolje obskrbe drvetom hrvatskog sela, a i gradova«, a što će se izvršiti na osnovu posebne zakonske odredbe, koju je u svom izvješću hrvatskom saboru najavio ministar šumarstva i rudarstva.«

O ukidanju imovnih općina piše i dnevnik »Nova Hrvatska« (članak pod naslovom

»Ukidanjem imovnih općina pridonosi se sredovanju našeg šumarstva«). Sam članak ne donosi ništa nova, nego predstavlja opetovanje misli iznijetih u službenom obrazloženju k samej zakonskoj odredbi. Pored toga važnost šumarstva za Hrvatsku naglašena je i u u prikazu o gradnji zgrada pojedinih fakulteta hrvatskog sveučilišta u Zagrebu.

II.

Priradni dnevnik »Gospodarstvo« donosi priloge »Gospodarstvo na našem Kršu«, te »Mogu li se šume seliti« s podnaslovom »Jedan poticaj za pošumljenje krša i za dobivanje veće površine poljodjelskog tla«. U prvom članku nepotpisani autor naglašuje, da su »melioracije kraških polja u hidrografskom pogledu sasvim različite od ostalih melioracija«. Hidrografske melioracije kraških polja znače reguliranje vodnog režima pomoću ponora zahtijevajući od izvršioca ovih

poboljšbi velike zahtjeve znanja i opažanja, ako se hoće polučiti postavljeni cilj. Izvršenje ovih radova pisac povjerava ministarstvu prometa i javnih radova, gdje bi trebalo ustanoviti »savjetujući i kontrolni odbor, u kojim bi surađivali stručnjaci svih znanstvenih struka, osobito pak inženjeri (građevinski s dugom praksom, agronomi, šumari — pošumljivanje i uređivanje bujica), kemičari, agrarne operacije — komasacije zemljišta, zdravstveni zavod i veterinari. Ovaj odbor davao bi općenite upute za pravilno izvadjanje radova na melioraciji kraških polja i kultiviranju Krasa«.

U članku »Mogu li se šume seliti«, kao i u članku prof. Ing. Stj. Horvata: »Hrvatski narod gospodarski osvaja svoj životni prostor« (u »Hrvaskom Narodu«) dodiruje se pitanje relativnog šumskog tla, a tvrdnje iznijete u ovim člancima predmetom su posebnog članka. **P.**

HRVATSKO ŠUMARSKO DRUŠTVO

HRVATSKO ŠUMARSKO DRUŠTVU U SPOMEN PRVE GODIŠNICE NEZAVISNE DRŽAVE HRVATSKE

U spomen prve godišnjice uspostave Nezavisne Države Hrvatske Hrvatsko šumarsko društvo na sjednici upravnog odbora održanoj dne 11. travnja 1942. godine zaključilo je izvršiti ove radove izvan svog redovnog programa rada:

1. Izdati knjigu o važnosti i zadaci šuma u suvremenom životu uopće, a za Hrvatsku napose. Knjiga će biti u prvom redu namijenjena hrvatskom seljaku, koji je u neposrednom dodiru sa šumom, kako bi mu se pružila prilika upoznati vrijednost hrvatskih šuma i kako bi ga se potaklo, da i svoj odnos spram šume uredi kao spram velikog dobra i dragocjenog svog blaga. Ova knjiga bit će doprinos ne samo Hrvatskog šumarskog društva kao cjeline, nego i svakog pojedinog društvenog člana, koji će svojim doprinosima u novcu omogućiti podjelu što većeg broja ove knjige narodu.

2. Članovi će Hrvatskog šumarskog društva, izvan svog službenog rada, povesti promičbu za iskorišćavanje svakog slobodnog komadića zemljišta nesposobnog za drugu sadnju (na pr. uz živice, puteve, bare i t. d.) sadnjom šumskog drveća. To znači sadnja po posjedniku takvog zemljišta često od svega nekoliko stabala, ali koja će sadnja od mnoštva pojedinaca predstavljati veliku šumu od desetak milijuna stabala.

3. Kao treću vidnu uspomenu na prvu go-

dinu samostalnog državnog života zaključeno je potaknuti pošumljavanje nepošumljenog dijela brijega Grmeščica, koji se brije nalazi na zapadnom dijelu grada Zagreba, te koje pošumljavanje znači prvi korak k ostvarenju parka u tom dijelu grada. Hrvatsko šumarsko društvo izvršilo bi tehničke predradnje (osnovu za pošumljavanje i ostale radove), dok bi se sama izvedba pošumljavanja imala izvršiti sporazumno s ministarstvom hrvastkog domobranstva, kao i uz pomoć ministarstva šumarstva i rudarstva, te grada Zagreba.

Na osnovu naprijed iznijetih zaključaka pozivaju se gg. članovi na izvršenje njihovih dužnosti. Dobrovoljni prinosi mogu se poslati i čekovnom uplatnicom Hrvatskog šumarskog društva, koja se u tu svrhu prilaže ovom broju Šumarskog lista.

Nadalje pozivamo gg. članove, da izvrše i drugi dio zaključaka sjednice od 11. IV. 1942. godine t. j. provedu promičbu pošumljavanja odnosno sadnje šumskog drveća. K poslu valja odmah pronuti i tokom ljeta ustanoviti potreban broj sadnica, te iste pravovremeno osigurati i za sadnju dobaviti. Krajem ožujka 1943. godine ne zaboraviti Hrvatsko šumarsko društvo izvijestiti o broju i vrsti posađenog šumskog drveća, te o broju osoba, koje su ovu sadnju izvršile.

Tajništvo Hrvatskog šumarskog društva.

ZAPISNIK

SJEDNICE UPRAVNOG ODBORA HRVATSKOG ŠUMARSKOG DRUŠTVA ODRŽANE DNE 22. OŽUJKA 1942. GODINE U ZAGREBU

PRISUTNI.

Sjednici upravnog odbora od 22. ožujka 1942. god., koja je treća u društvenoj 1941./42. godini prisustvovali su: Ing. Ante Abramović, predsjednik; Ing. Petar Ostojić, podpredsjednik; Ing. Oskar Piškorić, tajnik; Oskar Dremil, blagajnik; Dr Josip Balen, urednik; te odbornici - šumarski inženjeri: Ivan Asančaić, Rasim Bećiragić, Makso Fišer, Ivan Godek, Josip Jozic, Mihovil Markić i Petar Matković.

Otsutnost od sjednice ispričana je, bilo ne posrednim dopisom bilo izjavom prisutnih odbornika ostalim odbornicima t. j. šum. inženjerima: Vladimиру Bosiljeviću, Dane Bulutu, Krešimiru Katiću, Čedomilu Koludroviću, Milanu Rosandiću i Stjepanu Skopcu.

Dnevni red:

- I. Otvaranje sjednice;
- II. Izvještaj tajnika;
- III. Izvještaj blagajnika;
- IV. Izvještaj urednika Hrvatskog šumarskog lista;
- V. Hrvatski šumarski dom i šumarski muzej;
- VI. Pitanje šumarskog podmlatka;
- VII. Kretanje u članstvu;
- VIII. Eventualije.

I. OTVARANJE SJEDNICE.

Sjednica je započela u 9 sati pozdravom društvenog predsjednika Ing. Ante Abramovića svih prisutnih odbornika. Zatim pozdravlja prof. Dr. Josipa Balena izražujući mu čestike Hrvatskog šumarskog društva na imenovanju za poglavnog župana, koje imenovanje služi na čast ne samo osobi gospodina profesora, nego jednako i šumarskom staležu.

Nakon toga predsjednik saopćuje, da je na zagrebačkom fakultetu položio doktorski ispit iz šumarskih nauka društveni član Ing. Ivo Horvat, asistent gospodarsko-šumarskog fakulteta i izrazuje zadovoljstvo o ovoj afirmaciji šumarske struke.

Prije prelaza na dnevni red predsjednik se sjeća umrlih članova Hrvatskog šumarskog društva. **Među prvima je Ing. Dušan Lapaine, upravitelj državne šumarije u Novom Vindolskom,** koji je svoj život junačkom smrću položio za dobro hrvatske domovine, a na braniku **Nezavisne Države Hrvatske** (sudionici sjednice ustaju i klicu »Slava mu!«). Nakon toga sjeća se preminulih članova u vremenu od posljednje odborske sjednice, a to su: Ing. Levin Hau eise, Ing. Petar Grahovač, Ing. Srećko Madjarević (Slava im!).

II. TAJNIČKI IZVJEŠTAJ.

U okviru tajničkog izvještaja iznijeto je i naglašeno:

1. Izobrazba šumarskih vježbenika. Prema zaključku sjednice upravnog odbora od 8. XII. 1941. god. ovo pitanje trebalo se raspraviti na sjednici društvenih odbornika u Zagrebu, te je

to izvršeno dne 21. III. 1942. god., a prema zapisniku br. 269./43. Na ovoj se sjednici nakon razmatranja predmeta došlo do zaključka, da slaba sprema šumarskih vježbenika, koja se očituje prigodom polaganja državnog stručnog ispita za samostalno vodenje šumskog gospodarstva rezultira iz dviju komponenata: Prva je komponenta nedovoljna teoretska sprema koju šumarski inžinjeri donose iz školskih klupa, a druga je komponenta nedovoljna i manjkava praksa šumara početnika t. j. kao šumarskih vježbenika. Nedovoljna teoretska sprema posljedica je i pomanjkanja živje veze studenata šumarstva sa šumom i radovima u šumi, preslabo zaokruživanje znanja u vježbeničkoj službi posljedica je opet činjenice, da se svaki šumarski vježbenik smatra u prvom redu jednom radnom jedinicom, te mu se ne pruža dovoljno prilike, da svoje znanje nadopuni u praktičnom radu različitim grana šumarske djelatnosti. Obzirom na današnje vanredne prilike, kao i obzirom na pomanjkanje stručnog osoblja na sjednici od 21. III. zaključeno je, da bi se za sada moglo krenuti putem poboljšanja samo u izobrazbi studenata šumarstva i to na ovaj način:

1. skrenuti gospodarsko-šumarskom fakultetu, odnosno profesorskom zboru pažnju na činjenicu slabe teoretske spreme mlađih inženjera šumarstva;

2. za upotpunjivanje teoretske obuke studenata šumarstva potrebna je jedna prikladna šuma, a ta je šuma Maceljska gora, danas vlastištvo državnog šumskog poduzeća »Turopolje« (prije F. Deutscha sinovi), pa je potrebno predložiti Ministarstvu šumarstva i rukdarstva, da se ova šuma stavi Gospodarsko-šumarskom fakultetu za praktičnu obuku na raspolažanje time, da se osnova za rad u ovoj šumi izradi u sporazumu s istim ministarstvom. Kako bi se praktična obuka doista mogla izvesti bilo bi potrebno da ministarstvo šumarstva i materijalno pripomogne izgradnjom nastambi za profesore i studente za vrijeme zorne obuke, a ovu obuku stalno potpojava osiguranje prehrane studenata;

3. da se provede revizija naukovne osnove u pravcu, da studenti za vrijeme studija na naprijed iznijetim praktičkim radovima provedu najmanje pola godine, te da im se pruži jače komercijalno znanje.

Prof. Dr. J. Balen molji ovlašćenje od sjednice, da o zaključcima izvijesti sjednicu profesorskog zabora gospodarsko-šumarskog fakulteta, a koja će sjednica biti održana kroz koji dan.

Zaključak: Upravni odbor u cijelosti prihvata zaključke sjednice od 21. III. 1942. god. te ovlašćuje prof. Balena, da o njima obavijesti profesorski zbor na prvoj njegovojo sjednici.

2. Hrvatsko staleško organiziranje. Kako je društveni predsjednik Ing. A. Abramović na sjednici odbora od 8. XII. 1941. god. izvijesto staleško organiziranje (ustrojavanje) cjełokupnog hrvatskog javnog života vršit će se

prema Poglavnikovoj Odredbi o osnutku staliških i drugih postrojbi u okviru Hrvatskog ustaškog oslobođilačkog pokreta od 25. XI. 1941. god. Prema saopćenju savezničara Hrvatskog saveza uljudbenih i prosvjetnih društava Dr. M. Starčevića, Hrvatsko šumarsko društvo bit će uključeno u ovaj savez poput ostalih sličnih društava (agronoma, veterinara, inžinjera i t. d.), te da se tako u narodu na općem prosvjetnom radu nadu zajedno svi stručnjaci i time izvrši zadaća narodnog prosvjećivanja u punoj mjeri. Do sada nisu izашle još nikakve odredbe o pristupanju društava savezu budući da se prikupljali i središvali podaci o društima. Samo organiziranje izvršit će se na osnovu posebnog propisnika, kod čije će izrade sudjelovati predstavnici zainteresiranih društava. Stoga je savezničar pozvao Hrvatsko šumarsko društvo:

1. da odredi jednog člana, kao stalnu vezu između saveza i društva;
2. da se odrede 2–3 člana, koji bi sudjelovali na izradi pomenutog propisnika.

Zaključak: Za stalnog izaslanika određuje se društveni tajnik Ing. Oskar Piškorić, a za izaslanike društva kod izrade pomenutog propisnika upućuje se: Ing. Ante Abramović, Ing. Ivo Godek, Ing. Mihovil Markić i Ing. Oskar Piškorić.

3. Predavanja Hrvatskog šumarskog društva. Kako bi kod organizacije predavanja Hrvatskog šumarskog društva mogli sudjelovati svi članovi, u br. 11. Šumarskog lista iz 1941. god. (str. 500.) upućen je svemu članstvu poziv na suradnju kako obzirom na teme predavanja, tako i obzirom na osobu predavača. Ovom pozivu nije uslijedio ni jedan odaziv, te se pristupilo realiziranju nacrta izrađenog po upravi društva: Međutim od nacrta mogla su biti ostvarena samo dva predavanja:

1. Prof. Dr. M. Ivšića: »Šumske gospodarstvo u sklopu narodnog gospodarstva, održanog dne 9. XII. 1941. g.;

2. Prof. Dr. M. Marinovića: Ustrojstvo drvarskog prirada u Njemačkoj, održanog dne 3. veljače 1942. g.

Ostala predviđena predavanja nisu mogla biti održana s razloga, što su zamoljeni predavači izjavili, da im je zbog prezaposlenosti nemoguće zamoljeno predavanje održati.

Predavanja posjetili su uglavnom šumari. Slušača iz redova studenata šumarstva bilo je vrlo malo, kao i posjetioca iz izvanstручnih krugova, iako su predavanja bila objavljena opetovanju u zagrebačkim dnevnicima. Međutim među posjetioce predavanja zabilježiti nam je rektora EKVŠ-a Dr M. Sladovića, dekana Gospodarsko-šumarskog fakulteta Dr P. Kvakan, sveuč. prof. Dr A. Petračića, upravitelja Gospodarsko-društvenog zavoda Dr Drag. Cutvarića, šumarskog ataše-a pri njemačkom poslanstvu u Zagrebu W. Funka, kao i druge odlične posjetioce. Zagrebački su dnevnični svakom prilikom donijeli kraći ili opširniji prikaz održanog predavanja.

Kao naredno predavanje treba se održati Ing. Šolca, šum. savjetnika o primjeni drveta u graditeljstvu, a napose o izgradnji drvenih kuća.

Zaključak: Izvještaj se u cijelosti prima.

4. Knjižnica i muzej. a) Knjižnica: Od posljednje odborske sjednice u društvenu knjiž-

nici zaprimite su ove nove knjige:

1. Knight-Wulpi: Furniere und Speerholz I. u. II. T. (knj. br. 1720),
2. Dr L. Vorreiter: Handbuch für Holzabfallwirtschaft (knj. br. 1729),
3. Dr F. Kollmann: Technologie des Holzes (knj. br. 1730),
4. Dr V. Dieterich: Forstliche Betriebswirtschaftslehre (br. 1731),
5. Ing. A. Perušić: Prilog rješavanju pitanja kultiviranja našega krasa (knj. br. 1732),
6. Ing. S. Tregubov: Les forêts vierges montagnardes des masifs de Klekovača et Grmeč (knj. br. 1733).

Prve četiri knjige kupljene su na trošak Društva prema zaključku sjednice od 13. IX. 1941. god. Petu je knjižnici poklonio autor, a šestu, koja predstavlja doktorsku radnju Ing. S. Tregubova, poklonio je knjižnici Ing. Piškorić, koji je od autora primio dva primjerka ove knjige.

b) Muzej je primio ove predmete:

1. Od prof. Dr A. Ugrenovića 8 komada »desetine«, koje je g. profesor svojedobno primio od šum. nadsavjetnika u m. M. Drnića, i poklon popratio ovom bilješkom: »Nakon okupacije Bosne i Hercegovine plaćao se svaki tovar drveta, koji se sjekao u balatiku tek nakon ulaza u grad (na mali) s $\frac{1}{10}$ tržne cijene. Nakon uplate izdana je donosiocu tovara ovakova desetina (vidi prilog). Ova se desetina plaćala sve dok nije stupila na snagu nova instrukcija za Bosnu.«

2. Od Ing. M. Kotarskog, šumarskog upravitelja kod Državnog dobra Topolovac kod Siska, primjerke rezanog furnira cvjetaste hrastovine.

Zaključak: Izvještaj se uzima na znanje, a po prijedlogu prof. Dr J. Bale na zaključuje se, da se o ovim predmetima donese u Šumarskom listu posebne bilješke uz sliku desetine i cvjetastu hrastovinu.

5. Hrvatski šumarski list. a) Do sada izašli ovogodišnji brojevi Hrvatskog šumarskog lista tiskani su u nakladi od 1.000 komada svaki naprama 800 komada, koliko je iznosila naklada prošle godine. Razlog povećanoj nakladi jest u priliv novih članova, kao i u očekivanju pretplatnika, jer je početkom godine povedena akcija za povećanje broja pretplatnika. U tu je svrhu u prvom redu zamoljeno ministarstvo šumarstva i ruderstva, da se na šumarski list pretplate sve državne šumarske ustanove (br. 49./42.). Zamoljen je i Savez trgovaca i veleobrtnika šumskim proizvodima, da svojim članovima preporuči pretplaćivanje Hrvatskog šumarskog lista, kao što su na pretplatu pozvane i druge gospodarske ustanove (trgovačko-veleobrtnice komore, burza i dr.). Konačno je zamoljeno ministarstvo šumarstva i ruderstva, da bi u svrhu promičbe šumarstva pretplatilo na Hrvatski šumarski list knjižnice i čitaonica raznih ustanova, u kojem bi bilo interesa za šumarski stručni list, ali koje inače ne smatraju potrebnim da se na njega pretplate (na pr. knjižnica seminara pravnog fakulteta, trgovачke akademije, preparandije i sl. — br. 136./42.). Posljedica ove akcije jest do sada 40 novih pretplatnika i to uglavnom uplaćene po ministarstvu šumarstva i ruderstva.

Zaključak: Izvještaj se uzima odobrenjem na znanje.

b) K cijeni tiskanja Šumarskog lista. Budući da se kod petitnog sloga počam od prvog ovogodišnjeg broja prešlo ne samo na veće iskorištavanje stranice po površini nego i po zbitosti sloga, to je spram zaključka od 8. XII. 1941. god. povišena i cijena tiskanja za petit slog u iznosu od 15 Kuna po stranici. Kako je uz ovo neznatno povišenje cijena iskorištenje stranice znatno veće, jer mjesto prijašnjih 14 redaka na visinu od 5 cm dolazi sada 17 redaka, to se moli odobrenje ove povišice.

Zaključak: Povišenje od 15 Kuna po stranici petitnog sloga odobrava se.

c) Ministarstvo šumarstva i rudarstva naručio je i ove godine 500 primjeraka posebnih otisaka normativnih naredaba — posebnog pri-

Zaključak: uzima se odobrenjem na znanje.

d) Zamjene za Hrvatski šumarski list: Zamjenu je zatražila uprava glasila Zajednice za kožu K ož a r s k o g v i j e s t n i k a (br. 1259./41.), a Slovensko planinsko društvo u Ljubljani zamolilo je, da bi se i dalje vršila zamjena njihovog časopisa Planinski v e s t n i k za Hrvatski šumarski list (br. 31./42.). s Hrvatskim šumarskim listom (br. 158./42.). Sa strane Društva pak počela se zamjena Šumarskog lista s Gospodarskim g l a s n i k o m , glasilom hrvatskih agronoma (br. 88./42.).

Zaključak: Sve naprijed navedene zamjene odobravaju se.

e) Pokloni Hrvatskog šumarskog lista: Državni ured za oblikovanje ciena i nadnica zamolio je za poklon 3—4 primjerka Hrvatskog šumarskog lista, dok je u 1941. god. bio pretplatnikom jednog primjerka (br. 145./42.). Prof. Dr. Balen predlaže, da se uredu Županstvu pri Poglavniku šalje jedan primjerak Hrvatskog šumarskog lista.

Zaključak: Županstvu pri Poglavniku odobrava se jedan besplatan primjerak. Ured za oblikovanje ciena i nadnica odobrava se poklon jednog primjerka, dok ostale primjerke mogu dobiti samo uz redovitu pretplatu.

6. Poklon knjiga CIS-u. Ministarstvo šumarstva i rudarstva pod br. 2432./42.-Š u vezi s jednim izvještajem prof. Dr. M. Marinovića obavijestilo je Hrvatsko šumarsko društvo, da je u knjižnicu CIS-a (Međunarodnoj središnjici za šumarstvo) vrlo slabo zastupana hrvatska šumarska književnost. U vezi toga zamoljeno je naše društvo, da bi izvolilo:

»a) staviti u rečenu svrhu ovom ministarstvu na raspolaganje bilo pojedina djela domaćih autora, koje ima u dva ili više primjeraka u svojoj biblioteci, — bilo komplete svojih revija;

b) pozvati svoje članove, neka u rečenu svrhu odstupe po jedan primjerak svoje stručne publikacije ovom ministarstvu. Razumljivo, da dolaze u obzir samo oni članovi, koji su autori pojedinih stručnih djela.« (br. 100./42.).

Po drugom dijelu zamolbe u trećem broju ovogodišnjem Šumarskog lista upućen je poziv autorima šumarskih djela, da ustupi po primjerak svoje knjige.

Prije zaključka prof. Dr. J. Balen iznosi mišljenje, da se CIS-u mogu poslati samo ona stručna djela, koja nose pečat i koja odgova-

raju duhu Nezavisne Države Hrvatske. Stoga bi bilo potrebno, da se sva predložena djela prije pošiljanja CIS-u po posebnom povjerenstvu pregledaju, da li ona i po vanjskom obliku (jeziku, pismu) odgovaraju i doprinose upoznavanju hrvatskog naroda.

Zaključak: Prijedlog prof. Dr. J. Balena prihvaca se i ovlašćuje društveni predsjednik na izbor predloženog povjerenstva, koje će za svako djelo donijeti odluku, da li odgovara načelima iznijetim u prednjem prijedlogu.

7. Komasacija i šumsko gospodarstvo. Svojim dopisom od 27. II. 1942. god. g. Ing. I. Smilaj predložio je, da se zaključak njegovog članka »Komasačija i šumsko gospodarstvo«, koji izlazi u br. 4. Šumarskog lista, usvoji i kao stanovište Hrvatskog šumarskog društva u ovom pitanju. Nadalje je predložio, da bi se primjeri posebnih otisaka ovog članka poslali mjerodavnim osobama u komasacijskim pitanjima, kao i komasacijskim ustanovama (br. 201./42.).

S rž č l a n k a , kojeg je Ing. I. Smilaj napisao mjesto predavanja u Hrvatskom šumarskom društvu, a na poticaj urednika prof. Dr. Balena, s a s t o j i s e u o v o m : Prema §-u 5. Zakona o komasacijama iz 1902. god. od šumskog zemljišta moglo se uvući u komasaciju »omanje šumske čestice, šikare, lugovi i ine čestice, opredijeljene za pošumljenje, koje osamljeno leže među zemljištima navedenim pod toč. 1. i 2. (t. j. među poljodjelskim zemljištem) ili u ova zemljišta zasižu, u koliko se trajna njihova upotreba za druge namjene nego li za šumsku kulturu ne protivi javnom interesu, te je prikladna komasaciju olakšati.« Međutim § 6. Zakonske odredbe o nadopuni propisa o komasaciji zemljišta (od 29. VIII. 1941. god.) veli: »U komasaciju se mogu radišto podpunijeg ostvarenja skupnih probitaka komasacionih učesnika povući odnosne nekretnine bez obzira na odredbe §§ 4.—7. zakona o komasaciji zemljišta od 22. lipnja 1902. god.«, a u §-u 7. iste zakonske odredbe zahtijeva se i sastav novog katastarskog operata dotične porezne općine, kao i provedba poboljšnih radova (odvodnje). U ovom propisu Ing. Smilaj na osnovu dosadanje prakse vidi u prvom redu ugrožavanje šume, kao jedne grane narodnog prirada, a zatim svaljivanje nesrazmernog dijela komasacionih troškova na šumsko gospodarstvo, kojemu provedena komasacija sa svim provedenim radovima (uređenje katastra, odvodnja) donosi minimalne ili dapače nikakve koristi. Na osnovu ovih činjenica Ing. Smilaj je mišljenja, da Hrvatsko šumarsko društvo predloži mjerodavnim dopunu ove zakonske odredbe s provedbenom naredbom u kojima će biti istaknuto:

- a) Kod šume, kao komasacionog objekta:
 1. oznaka veličine šume, koja se može povući u komasaciju;
 2. osiguranje nadležnosti šumarskih vlasti u slučaju komasacije šumskih zemljišta;
 3. visina odštete za šumsko zemljište i način njezinog ostvarenja.

b) Da se obzirom na visinu troškova komasacije, izvršenja revizije katastra, izvedbom poboljšnih radova, ne smije dogoditi, da šuma snosi troškove, koji su nesrazmerni koristima koje provedeni radovi pružaju dotičnoj šumi.

Zaključak: Prijedlog Ing. Smilaja prihvata se u cijelosti time, da se zamoli ministarstvo šumarstva i rудarstva, da ono poduzme po tom predmetu inicijativu u svoje ruke.

8. Iz dopisa Kluba šumara u Banjoj Luci br. 14./41. saopćuje se dio u kojem Klub traži, da im se prizna pravo na 20% od ubrane stare dugovine.

Zaključak: Kako predloženi doprinos nije predviđen u čl. 8. Poslovnika za osnivanje i rad klubova Hrvatskog šumarskog društva, već samo doprinos od »20% članarine članova kluba«, to se prijedlog odbija.

9. **Razno.** a) Sjednici odbora od 8. XII. 1941. god. nisu prisustvovali odbornici Ing. Č. Koludrović i Ing. P. Matković. Od istih je članova, međutim, 9. XII. 1941. stigao brzojav, upućen 5. XII., u kojem javljaju, da sjednici ne mogu prisustvovati, jer su »službeno zaprježeni«, pa se predlaže, da se njihova otsutnost na pomenutoj sjednici ispriča (br. 1228./41.).

Zaključak: Prijedlog se usvaja.

b) U vezi zaključka pod III./3. sjednice od 8. XII. 1942. saopćuje se, da je Državni ured za oblikovanje cijena i nadnica svojim otpisom od 29. XII. 1941. br. 1382./42. odobrio isplatu zaključenog dodatka društvenoj namještenici Lj. Jozić (br. 9./42.).

III. BLAGAJNIČKI IZVJEŠTAJ.

STANJE BLAGAJNE 21. III. 1942.

Gotovina	Kn. b.
U blagajni se nalazi gotovog novca	22.297.50

Efekti

Čekovni račun kod Pošt. štedionice	5.996.90	
Uložnica Grad. šted.	broj 114015	36.621.97
" " "	114016	216.282.63
" I. hrv. šted.	broj 120418	113.043.63
" " "	120420	43.282.30
" " "	120423	26.465.65
" " "	308614	6.700.42
	Ukupno	448.393.50

ZAKLADE

Pripomoćna zaklada (Kereškenijeva)

Uložnica broj 115.265 Grad. šted.	Kn. b.	
" " 120.421 I. hrv. šted.	94.363.42	
" " 120.422 " "	20.124.93	
" " 120.424 " "	13.232.90	
" " 120.425 " "	16.816.72	
" " 120.426 " "	6.892.18	
" " 117.265 " "	5.789.53	
" " 303.468 " "	15.273.93	
	Ukupno	23.473.79
tri kom. 7% obveznica investicionog zajma	11.500.—	
	Ukupno	207.467.40

Literarna zaklada (Boršićeva)

Uložnica broj 113.788 Grad. štedione	3.227.88
--------------------------------------	----------

Porezi za prvu četvrt t. g. uplaćeni su i to: Državni porez	17.000.—	
Gradski porez	3.000.—	
	Ukupno	20.000.—

Najamni ugovor 1942. prihvatan je sa gođišnjom stanarinom od Kuna 212.500.— i stigao

je ovaj mjesec, nu najammina, koja se imade četvrtogodišnje plaćati unaprijed, nije jošte stigla.

U Zagrebu, 21. ožujka 1942.

Blagajnik:

(Br. 261. — 1942.) Oskar Dremil, v. r.

IV. IZVJEŠTAJ UREDNIKA HRVATSKOG SUMARSKOG LISTA.

Urednik Hrvatskog šumarskog lista Prof. Dr. J. B a l e n izvješće, da je njegov poziv za suradnju u Hrvatskom šumarskom listu našao lijep odaziv i među mlađim kolegama i novim suradnicima, kao što se njegovoj molbi za suradnju odazvali i sveučilišni profesori (prof. Ing. Fantoni, Prof. Ing. Flögl). Zatim moli sve odbornike, da bilo usmeno bilo pismeno izraze svoje mišljenje i iznesu potrebe o načinu rada, rasporeda i sadržaja Hrvatskog šumarskog lista, a osobito obzirom na posljednja tri broja t. j. obzirom na brojeve za siječanj, veljaču i ožujak ove godine. Konačno se g. Balen zahvaljuje g. predsjedniku na izraženoj čestitci o imenovanju za poglavnog župana izjavljujući, da on uza sve nove dužnosti ostaje uvijek šumar i da ne će zapustiti rad na njivi šumarstva.

Predsjednik Ing. A. Abramović zahvaljuje se uredniku na njegovom trudu oko uređivanja Šumarskog lista ističući, da je jedino njegova zasluga što se kao suradnici Hrvatskog šumarskog lista javljaju i mlađi ljudi.

V. RASPRAVA O ŠUMARSKOM DOMU I ŠUMARSKOM MUZEJU.

1. Tajnik saopćuje prijedlog člana Ing. Ive Čeovića o hrvatskom šumarsko-lovačkom muzeju, a u vezi s time i o šumarskom domu. Glavna misao prijedloga Ing. Čeovića jest, da bi muzej trebao biti organiziran kao državni šumarski i lovački muzej, jer je samo država, obzirom na materijalne potrebe muzeja, moguća, da muzej uredi i da ga uzdržava tako, da bi odgovarao svojoj svrsi (br. 95./42.). U vezi tog prijedloga tajnik Ing. Piškorić je mišljenja, da bi se ovo pitanje moglo riješiti na bazi posebne zakonske odredbe o hrvatskom šumarsko-lovačkom muzeju. Hrvatsko šumarsko društvo bi u ovaj muzej unijelo svoj sadanji muzej, a za uvrat u upravi muzeja treba biti osigurano mjesto i za predstavnika Hrvatskog šumarskog društva.

Prof. Dr. B a l e n saopćuje, da je pitanje šumarskog muzeja potakao već prije u ministarstvu nastave, pa predlaže, da se započeti razgovori nastave, a u tu svrhu da odbor ovlasti jednog člana.

Zaključak: Pitanje muzeja treba razmotriti u duhu iznijetih prijedloga, a za dogovor u ministarstvu nastave ovlašćuje se predsjednika za izbor izaslanika Društva.

2. U naprijed prikazanom prijedlogu Ing. Čeovića stavio je mogućnost, da se za šumarsko-lovački muzej upotrijebi zgrada šumarskog doma, a Hrvatsko šumarsko društvo, da u zemlji dobije drugu jednaku vrijednu zgradu.

Prisutni odbornici, koji su s ovim prijedlogom bili upoznati uz poziv na sjednicu i zamoljeni za saslušanje mišljenja i drugih društvenih članova, izjavljuju, da članovi nisu za ustupanje današnjeg šumarskog doma ni za zemlju, jer današnji dom za Hrvatsko šumarsko

društvo ne predstavlja samo materijalnu nego i moralnu vrijednost kao baština pređašnjih šumarskih pokoljenja.

3. Obzirom na činjenicu, da će se upotreba doma već tokom naredne godine iseljenje šumarskog fakulteta izmijeniti, tajnik predlaže, da se za sada ne vrše nikakovi veći popravci, već samo najnužniji za uzdržavanje zgrade. Međutim Ing. M. Markić predlaže, da bi svakako bilo potrebno izvršiti popravak prilaznog hodnika iz Vukotinovićeve ul., jer će taj hodnik uvijek ostati netaknut.

Zaključak: Usvaja se prijedlog Ing. M. Markića i ovlašćuje predsjednik, da poduzme sve potrebno za ovaj popravak, koji će se isplatić u svrhe popravka šumarskog doma u proračunu osigurane svote.

4. Konačno Prof. dr. J. Balen predlaže, da se u sadanjem muzeju izvrši revizija muzejskih predmeta i izvrši nova nomeklatura. Ovaj posao mogao bi se povjeriti bilo starijem šumaru (pa i u mirovini) bilo kojem studentu šumarskog, ako se ovaj posao ne može povjeriti mlađoj stručnoj sili.

Zaključak: Prijedlog se usvaja.

VI. PITANJE ŠUMARSKOG PODMLATKA.

Pitanje šumarskog podmlatka stavlja se na dnevni red s razloga pomanjkanja šumarskih inženjera, te srazmjerne malog broja studenata šumarskog. Prema stanju od 1. I. 1942. god. u državnoj službi nalazi se svega 551 šum. inženjera, od čega otpada 167 na šumarske vježbenike. Zanimiv je raspored obzirom na pojedine generacije, a o čemu nam pruža pregled prema činovnim razredima. Taj nam pregled kazuje, da je:

u IV. čin. razredu	1 šumar,
u V. "	16 šumara,
u VI. "	114 "
u VII. "	29 "
u VIII. "	47 "
u IX. "	94 "
u X. "	83 "

384

Nasuprot ovome broju стоји потреба (računajući i najbližu budućnost) od približno:

za šumarije, i kotarske oblasti	400 šumara,
za ravnateljstva i velike župe	150 "
za taksativne poslove posebni	50 "
za bujičarstvo	50 "
za provedbu drvarske politike	50 "
u ministarstvu	50 "

dakle u svemu 750 šumara

— šumarskih inženjera. Ovaj broj izrađen je obzirom na novo razgraničenje odnosno osnivanje ravnateljstava šuma i šumarija i, kako je već rečeno, odnosi se za potrebe današnjice i najskorije budućnosti.

Broj studenata šumarskog na zagrebačkom gospodarsko-šumarskom fakultetu u zimskom poljeću 1941./42. godine iznosi je:

u I. godištu	31,
u II. godištu	44,
u III. godištu	33,
u IV. godištu	38,

iz čega izlazi, da se u prvo godište upisalo studenata ispod prosjeka sve četiri godine, jer prosjek iznosi okruglo 36 studenata.

U raspravi prof. Dr. J. Balen iznosi mišljenje, da bi se broj studenata mogao povećati podjeljivanjem stipendija sa strane ministarstva šumarskog i rudarstva. Podjelom stipendija privukla bi se pažnja za šumarski studij i time bi se povećao broj studenata. Stipendistima pak mogli bi se dobiti vrlo dobri stručnjaci i marijivi radnici, jer bi primanje stipendije svakako bilo uslovljeno valjanim svršavanjem nauka, a pored toga moglo bi i trebalo se odrediti i vršenje ferijalne prakse stipendista kod raznih šumarskih ustanova tako, da bi stipendisti već tokom studija stekli i izvjesnu praktičnu izobrazbu, koja bi mu vrlo dobro poslužila pri stupanju u službu. Ing. A. Asančaić je mišljenja, da bi se pored podjele stipendija trebala provesti i promičba za šumarski studij navodeći primjer iz 1919. godine, koje je provedena promičba za studij šumarskog i imala za posljedicu rekordan broj studenata šumarskog. Dodaje, da se u praksi osjeća pomanjkanje stručno-pomoćnog osoblja, koje pomanjkanje bi se moglo ukloniti ostvarenjem srednje šumarske škole, te davanjem stipendija i za ove škole, naročito za dake iz građanskih škola. U vezi sa srednjim šumarskim školama Ing. M. Markić iznosi, da se potreba šumarskog stručno-pomoćnog osoblja ne osjeća u skupini uzgoja i taksičije šuma, nego u skupini iskorišćavanja šuma, odnosno preradbe drveta. O pojačanju ili bolje ubrzanju proizvodnje šumara putem skraćenja studija izjavljuju se svi odbornici protiv s navodom, da su protiv skraćenja studija i ostali pa i najmladi kolege, koje su upitali za mišljenje, raspravljajući o ovom pitanju. Ing. P. Bećiragić pledira, da se do osnute šumarskog fakulteta u Sarajevu stipendije podjeljuju naročito siromašnim studentima iz područja Bosne.

Zaključak: Pojačani interes za šumarski studij neka se izvrši u prvom redu putem podjeljivanja stipendija i to po ministarstvu šumarskog i rudarstva, a zatim i prikladnom promičbom.

VII. KRETANJE U ČLANSTVU.

1. Saopćuje se dopis Kluba šumara Hrvatskog šumarskog društva u Banjoj Luci br. 3/42. od 13. II. 1942. god., u kojem ovaj predlaže, da se i uvjetno primljenim članovima redovito šalje Šumarski list, a nakon što ovi dadu izjavu, da će dugovinu stare članarine u redu isplatiti (br. 45./42.). Tajnik izvješćuje, da je odaziv za uplatu dugovine na staroj članarini bio da sada vrlo slab, jer je na račun duga dio dugovine uplatio svega jedan član. Međutim kako redovita članarina obzirom na ustanjanje na isplatnim blagajnama stiže, to se članovima-dužnicima šalje Hrvatski šumarski list po primitku članarine za odnosni mjesec. Predlaže se i da dalje ovakav postupak.

Zaključak: Predloženi način odobrava se.

2. Prema dopisu Kluba šumara u Banjoj Luci br. 5./42. od 2. II. 1942. god. šumari sa srednjoškolskom kvalifikacijom tamošnjeg područja sudjelovat će u radu Hrvatskog šumarskog društva samo u onom slučaju, ako mogu biti redoviti članovi. Stoga Klub predlaže: da se primi u svojstvu redovitih članova svi šumari, koji su svršili sarajevsku srednju školu,

koja je posebnom uredbom ministarstva prosvete (iz 1939. godine) priznat rang srednje škole, a njezinim apsolventima priznato pravo polaganja stručnog ispita i napredovanja od IX. do V. tadanje činovničke grupe.« (br. 111./42.).

Zaključak: Kako ovaj prijedlog nije u skladu s propisima društvenih pravila o pojedeli članstva, to se odbija.

3. Primanje novih članova:

a) za redovite članove primaju se:

✓ Ing. Balkovski Aleksandar, šum. viši pristav, Banja Luka;

Ing. Blaževac Maksimilijan, šum. vježbenik, Prnjavor;

Ing. Bujić Živko, šum. viši pristav, Banja Luka;

Ing. Cvitovac Vjekoslav, šum. viši pristav, Modruš;

Ing. Dumić Krunoslav, šum. vježbenik, Hrvatska Mitrovica;

Ing. Degorićija Zlatko, šum. vježbenik, Zagreb;

Ing. Filipović Hajrudin, šum. vježbenik, Ključ;

Ing. Hasandedić Šemsudin, šum. viši pristav, Sarajevo;

Ing. Isajev Ivan, šum. pristav, Sarajevo;

Ing. Jezovšek Josip, upr. šumarije Dvor na Uni;

Ing. Kreso Sejdo, šum. vježbenik, Nova Gradiška;

Ing. Majnarić Milivoje, šum. vježbenik, Fužine;

✓ Ing. Trohar Vladimir, šum. pristav vlastinstva Vukovar;

Ing. Moćan Franjo, upravitelj šumarije, Delnice;

Ing. Sertić Ivo, šum. vježbenik, Ravna Gora;

Ing. Gojmerac Milan, šum. inž. Varcaf Vakuf;

Ing. Radosavljević Ivan, šumar. pristav, Ogulin;

Ing. Mihajlović Nikola, šum. vježbenik, Ogulin;

Ing. Lončar Milutin, šum. nadzornik, Nova Gradiška;

Ing. Prša Pavao, šum. vježbenik, Vinkovci;

Ing. Čepelak Dragutin, šum. vježbenik, Vinkovci;

Ing. Gjukić Dušan, šum. savjetnik, Sarajevo;

Ing. Marković Ivan, šum. nadzornik, Nova Gradiška;

Ing. Suruliz Muhamed, šum. pristav, Nova Gradiška;

b) za izvanredne članove primaju se:

Klimeš Josip, viši šum. povjerenik, Sarajevo;

Orosz Aleksandar, nadšumar Lacičići, p. Sljivoševci;

c) za članove podmlatka primaju se:
Beus Stanko, stud. šum., Zagreb;
Dekanić Ivo, stud. šum., Zagreb;
Gjerk i Antun, stud. šum., Zagreb;
Hil Stjepan, stud. šum., Zagreb;
Huljev Matej, stud. šum., Zagreb;
Ivanisević Miroslav, stud. šum., Zagreb;
Kubović Milan, stud. šum., Zagreb;
Kordić Franjo, stud. šum., Zagreb;
Radičev Josip, stud. šum., Zagreb;
Tumbi Josip, stud. šum., Zagreb;
Widra Roman, aps. šum., Zagreb;
Wehmann Stjepan, stud. šum., Varaš;
Pintarić Stanko, stud. šum., Đakovo;
Luckmann Ferdinand, stud. šum. Pož. Brestovac;

Pliverić Krešo, stud. šum., Pleternica;

c) iz članstva istupili su:

Iveljić Juraj, šum. povjerenik, Nova Gradiška;

Popjanov Ing. Nikola, Banja Luka.

d) Umrli članovi:

Grašovac Ing. Petar, šum. savj., Zagreb; ✓

Hauere Ing. Levin, šum. savj. u m., Zagreb;

Lapaine Ing. Dušan, upr. drž. šumarije, Novi Vinodol;

Madjarević Ing. Srećko, šum. insp. u m., Zagreb; ✓

d) u članstvo nije mogao biti primljen Ing. Rihtar Ciril, šum. savjetnik Celje, jer živi izvan područja Nezavisne Države Hrvatske.

VIII. EVENTUALIJE.

1. Tajnik izvješćuje o pozivu pripremnog odbora za proslavu prve godišnjice osnutka Nezavisne Države Hrvatske, prema kojem trebaju sva društva dne 9. travnja održati sjednicu svog upravnog odbora, na kojoj će se zaključiti o jednom većem radu, koji će se sprovesti tokom druge godine Nezavisne Države Hrvatske, a kao spomen na obnovu hrvatske države.

U vezi toga predlažu:

Ing. Ivo Godek, da bi Hrvatsko šumarsko društvo poduzelo inicijativu za pošumljavanje brijege Grmošćice na zapadnom dijelu Zagreba sa svrhom, da se taj brijež pretvori u park, koji je Zagrebu potreban; Ing. Josip Jozić je mišljenja, da bi se godišnjica mogla proslaviti podjelom jedne stipendije iz sredstava Hrvatskog šumarskog društva, a Ing. Ivan Asančaić nabacuje ideju izdavanje jedne šumarske knjige, kao trajnog spomenika na ovu obljetnicu.

Zaključak: Za održavanje sjednice i donošenje zaključaka u ime cijelog odbora ovlašćuju se odbornici iz grada Zagreba.

2. Zatim tajnik saopće stigle zahvale na pripomoći, koje je društvo isplatilo prigodom Božića prošle godine.

3. Za ovjerovitelje ovog zapisnika izabiru se odbornici Ing. Ivo Godek i Ing. Petar Ostojić.

Zaključeno i potpisano:

Tajnik:

Ing. O. Piškorić, v. r.

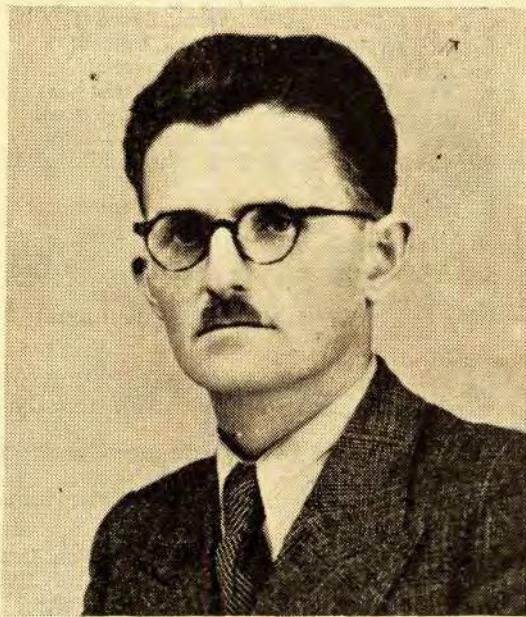
Predsjednik:

Ing. A. Abramović v. r. .

† ING. DUŠAN LAPAJNE ✓

Vidio isti.
M. B.

Na polju časti i slave u borbi sa četničko-komunističkim bandama položi svoj život Ing. Dušan Lapajne, upravitelj državne šumarije u Novom.

Ing. Dušan Lapajne.

Pokojnik je rođen 1899. u Idriji, gdje je svršio pučku školu i gimnazijske nauke, a šumarski fakultet u Zagrebu 1926.

Po svršetku naukovanja ne dobi odmah mjesto u državnoj službi, već prima mjesto kontraktualnog činovnika, a kasnije dnevničara sve do pod konac 1932. kod Ravnateljstva Šuma brodske imovne općine u Vinkovcima. Tek 19. prosinca 1932. bude imenovan u svojstvu činovničkog pripravnika kod istog Ravnateljstva šuma.

Iz političkih razloga premještan je više puta, a godine 1939. premješten je iz Krivog Puta za upravitelja državne šumarije u Novi.

Za vrijeme službovanja u Vinkovcima druži se samo sa šumarima-Hrvatima, koji oblikuju

u njemu čistu hrvatsku dušu. Tako oblikovan, prenapunjen voljom i ambicijom, radi i stvara na stručnoj i narodnoj njivi. Spotiče se ali o teške zaprijeke tadašnjih političkih režima, koje su bile promišljeno postavljene svakom hrvatskom biću, da mu onemoguće i koru suha kruha.

Ova spoznaja pojačava u njemu hrvatsku svijest do krajnjih mogućih granica tako, da se u mnogim časovima nije mogao svladavati, a da fizički ne obraćuna sa svakim protivnikom hrvatske državne misli. Naravno da je zbog toga osjetio na sebi i svojoj porodici tešku osvetu, ali je jobski sve podnosio, tvrd vjerujući, da će pravda pobijediti.

Sve svoje znanje ulagao je u stručni rad sa neobično velikom ljubavlji za svoje šume i svoj narod. Ništa mu nije bilo teško, nikakvim poteškoćama nije se uklanjan, nije poznavao birokratizam, već je danju i noću radio na velikom narodnom i stručnom polju kao uzor činovnik-Hrvat.

Pod ovakvim prilikama izgrađen čovjek nije mogao biti drugo nego čvrst i odlučan ustaša.

Davno prije osvita Nezavisne Države Hrvatske radi on na ustaškom polju riječju i djelom, vršeći često teže zadatke, povjerene mu od strane ustaške središnjice u Zagrebu za kotar Novi.

Zoru Nezavisne Države Hrvatske dočekao je sav presretan i pregarajući svu mukotrpnu i tegobnu prošlost baca se svom snagom na rad u svojoj slobodnoj i nezavisnoj Državi.

Imenovan je odmah pobočnikom logornika u Novom, koju je dužnost vršio zdušno i samoprijegorno na opće zadovoljstvo.

Na poziv svoje domovine hita na uništenje četničko-komunističkih banda u Bosnu u svojstvu domobranskog poručnika.

Osmi dan po oproštaju sa svojom porodicom pada časno kao ustaša kod prvoga izlaza u teren.

Ostavlja dvije nejake kćerkice i ucviljenu suprugu, koja je po njegovoj smrti porodila i treću kćerkicu.

Ucviljenoj porodici izrazujemo najdublje saučešće, a našem vrlom drugu i čelik Hrvatu neka bude lagana hrvatska zemlja za koju je živio i umro.

Slava Ing. Dušanu Lapajne!

Ing. I. Rukavina

VJEŽBENIČKA SLUŽBA ŠUMARSKIH INŽENJERA U SLUŽBI POSEBNIKA

Sa strane međukomorskog odbora Hrvatskih inženjerskih komora izdane su upute o vježbeničkoj službi inženjera u službi kod posebnika (privatnika) i tiskane u Vjesniku istih komora br. 1.—2. iz 1942. god. Iz tih uputa u Hrvatski šumarski list prenosimo bitni dio uputa, koji glasi:

Paragraf 14. zakona o ovlaštenim inženjerima od 30. kolovoza 1937. u svom stavu 1. i 2. glasi ovako:

„Pripravnici za ovlaštene inženjere izuzevši onih, koji su u državnoj ili samoupravnoj službi ili u službi vodnih zadruga, dužni su po dobivenoj diplomi javiti se nadležnoj Inž-

nerskoj komori, koja će ih uvrstiti u red pripravnika.

Inženjerske komore voditi će o pripravnima očevladnost (evidenciju), nadzirati njihovu praksu, brinuti se o njihovom uposlenju, izdavati im potrebna uputstva, potvrde i t. d.“

Prema tome diplomirani inženjeri, hrvatski državljanini, izuzev onih koji su u državnoj, županijskoj ili općinskoj službi ili u službi vodnih zadruga, dužni su po dobivenoj diplomi javiti se u najkraćem roku mjesno (teritorijalno) nadležnoj inženjerskoj komori (odnosno njenoj poslovniciji) u svrhu upisa za pripravnika za ovlaštene inženjere, jer im se u protivnom

slučaju ne bi mogle izdati potrebne potvrde i svjedodžbe za polaganje ispita i za sticanje prava za vršenje samostalne inženjerske prakse.

Svaki je pripravnik dužan prijaviti se onoju inženjerskoj komori na čijem području prebiva, odnosno na čijem je području uposlen. Nije potrebno da se pripravnik nalazi u zaposljenju, jer to zakon ne traži, a nadležna komora će priznati po § 6. st. 2. Z. o. o. i. od sveukupno upisanog pripravnista onu praksu, koju smatra uspješnom.

Ispit za ovlaštene inženjere polaze se kod nadležnog ministarstva i to pripravnici za ovlaštene inženjere: građevinske, arhitekton-ske, kulturnotehničke, geodetsko-kulturnotehničke, strojarske, brodarske i elektrotehničke struke kod ministarstva prometa i javnih radova, odjela za javne radove; za ovlaštene inženjere agronomie kod ministarstva seljačkog gospodarstva; za ovlaštene inženjere rudarske, rudarsko-mjeračke, talioničke i šumarske struke kod ministarstva šumarstva i rudarstva; za ovlaštene inženjere tehničke kemije i tehnologije kod ministarstva za obrt, veleobrt i trgovinu; te pripravnici za ovlaštene inženjere geodete kod Državne riznice.

Ispitu za ovlaštene inženjere mogu se pripravnici pustiti nakon što su navršili **dvije godine punovažne inženjerske prakse** u svojoj struci. Praksa mora biti vršena pod nadzorom inženjerske komore, koja pripravnicima ovu priznaje punovažnom i koja im o tome na njihovo traženje izdaje potvrdu, koja se imade prilžiti molbi upućenoj nadležnom ministarstvu za dozvolu polaganja spomenutog ispita.

Praksa, koja nije komori pravodobno prijavljena i koja nije vršena pod nadzorom komore ili koja je komori naknadno prijavljena, ne će moći biti priznata. Osim toga moraju pripravnici udovoljiti i ostalim uslovima za polaganje ovlašteničkog ispita, koji su uslovi sadržani u **pravilniku o polaganju ispita za ovlaštenje**. Ovaj pravilnik mogu pripravnici u svaku dobu nabaviti kod svoje nadležne inženjerske komore (odnosno poslovnice inž. komore u Sarajevu).

Praksu, koju je pripravnik imao kod državnih ili samoupravnih oblasti t. j. onu o kojoj Inženjerske komore ne vode očeviđnost, dokazuju se potvrdom tih oblasti.

Inženjeri, koji žele biti upisani u očeviđnost pripravnika, **imaju se obratiti nadležnoj inženjerskoj komori prijavom prema niže tiskanom obrascu za upis pripravnika** bilježovanom sa Kn 15. te Kn 30 za rješenje uz istodobnu doznamku komorske pristojbe u iznosu od Kn 50.— (pedeset kuna) za pokriće raznih komorskih troškova skopčanih sa upisom i vodenjem očeviđnosti. Za oglas u Vjesniku hrvatskih inženjerskih komora treba doznačiti Kn 75. t. j. ukupno sa bilježinom Kn 170.

Pripravnici plaćaju komori mjesecnu članarinu od Kn 10.—, ali samo za one mjesece u kojima su uposleni. Članarina uživa blagodat prinudne naplate putem upravnih vlasti (poreznih ureda).

Pripravnici, kada budu upisani u očeviđnost pripravnika za ovlaštene inženjere, dobiju rješenje o upisu.

Pripravnicima komora (poslovica) izdaje iskaznicu u koliko je zatražio. Za iskaznicu naplaćuje se Kn 10.— u gotovu te biljeg od Kn 30.—. Istodobno treba poslati za iskaznicu fotografiju vel. 6×9.

Od dana upisa primati će pripravnici za ovlaštene inženjere besplatno »Vjesnik hrvatskih inženjerskih komora« kao i sva ostala obavještenja, koja im budu potrebna.

Pripravnici su dužni **svaku promjenu prakse ili adrese bezodvlačno javiti nadležnoj Inženjerskoj komori radi provedbe u očeviđnosti, jer im se neprijavljena praksa i kod kojne ne upisana neće priznati.**

Sve upute i objašnjenja u vezi sa odredbama zakona o ovlaštenim inženjerima, daju ustmeno ili pismeno nadležna inženjerska komora i to u **Zagrebu, Pierottijeva ul. 4-I. (Brzgl. 57-29)**. Pripravnici sa onog područja Bosne i Hercegovine, koje nije prije 10. IV. spadalo pod Splita ili Zagrebačku inženjersku komoru, prijavljuju se Poslovnici Z. I. K. u **Sarajevu, Čukovićeva ul. 6-I.**

Inženjerima koji bi propustili pravodobnu prijavu u registar pripravnika za ovlaštene inženjere, inženjerske će komore uskratiti potvrdu o praksi.

Pripravnik za upis podnosi slijedeću prijavu:

ing.
(prezime i ime)

.....
(struka)

.....
(točna adresa)

**INŽENJERSKOJ KOMORI
(POSLOVNICI INŽ. KOMORE)**

u

Pozivom na § 14. zakona o ovl. inženjerima, prijavljujem se ovime kao pripravnik za ovlaštenog inženjera.

Prijavi prilažem slijedeće:

1. Inženjersku diplomu
2. Domovnicu izdanu po zavičajnoj općini, sa potvrdom o upisu naslova »ing« u registar akademskih naslova
3. Matični i porodični list
4. Izjavu o rasnoj i vjerskoj pripadnosti i porodični list
5. Potvrdu o inženjerskoj praksi.

Istodobno dostavljam komori svotu od Kn 30.— (trideset) u ime komorske pristojbe za upis u evidenciju pripravnika, te Kn 100.— za oglas u Vjesniku hrvatskih inženjerskih komora.

Molim istodobno, da mi se izda pripravnika iskaznica za koju doznačujem u gotovom Kn 10.—, biljeg od Kn 30.— te fotografiju.

Za sada ne vršim nikakove prakse.

U

.....
(potpis)

U prijavi nepotrebno će se precrtati. Isprave molbi priložene imadu biti biljegovane kao prilozi sa biljegom od 5.— Kn u koliko već prije nijesu biljegovani sa većim iznosom osim priloga pod 3. U koliko se ne prilaže izvornici isprava, prepisi moraju biti ovjerov-

ljeni po kotarskom sudu. Isprave na tuđim jezicima imadu se priložiti u izvorniku, ovjerovljrenom prepisu izvornika kao i ovjerovljrenom prijevodu po zakletom sudsakom tumaču doličnog jezika. Fotografija za legitimaciju neka bude veličine 6 × 9 cm.

POPIS OVLAŠTENIH ŠUMARSKIH INŽINJERA

✓
Međukomorski odbor hrvatskih inženjerskih komora izdao je Popis i brojidbu ovlaštenih inženjera u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj. U tom popisu kao ovlašteni šumarski inženjeri upisani su:

M/03
Anančaić Ing. Ivan, Đakovo;
Banin Ing. Vladimir, Potoci; ✓ M/06
Belov Ing. Dimitrije, Našice; ✓
Ebenhöh Ing. Ivan, Ilok;
Ficko Ing. Dragutin, Trnava kod Đakova;
Jošovec Ing. Adolf, Zagreb;
Juvančić Ing. Ivan, Belišće;
Kajfež Ing. Dragutin, Zagreb;

Klemenčić Ing. Ivan, Oštrelj;
Kolibaš Ing. Rudolf, Zagreb;
Kučić Ing. Vilim, Skrad;
Najman Ing. Georgije, Drvar;
Panov Ing. Aleksandar, Banja Luka; ✓ M/06
Pavlić Ing. Ante, Zagreb;
Protoklitov Ing. Nikolaj, Belišće; ✓ M/06
Rohr Ing. Petar, Našice;
Rukavina Ing. Branko, Pakrac;
Samide Ing. Josip, Valpovo;
Sulimanović Ing. Drago, Zagreb; ✓ M/06
Sišović Ing. Đorđe, Srnetica; ✓ M/06
Stefović Ing. Josip, Križevci;
Wundszam Ing. Aleksandar, Zagreb.

OBAVIJEST

Tvrdo uvezana potpuna godišta Šumarskog lista od 1877. do 1940. godine, kao i posebnih raznih 25 godišta Šumarskog lista uz povoljnu cijenu prodaje

✓
Dragutin Hradil, šum. savjetnik u m. Zagreb, Savska cesta 10. II. kat,
gdje se ova godišta mogu i pogledati.

PROMJENE U SLUŽBI

Imenovanja:

Ing. Stanislav Cvek, šum. inžinjer, za vježbenika kod RDŠ. u Gospicu;

Ing. Franjo Seničar, šum. inžinjer, za vježbenika kod RŠ. b. i. o. Nova Gradiška; ✓ M/06

Ing. Vladimir Mutak, šum. inžinjer za vježbenika kod RDŠ. u Zagrebu.

Ljerka Rejc, đak trg. škole u Daruvaru, za manipul. vježb. od XII. č. r. kod RŠ u Zagrebu;

Ankica Drvodelić, dočinovnik III. r. za man. p. vježb. od XII. č. r. kod Odjela za šumarstvo MSR u Zagrebu;

Jelena Čatipović, nadničar, za manip. vježb. od XII. č. r. kod Odjela za šumarstvo MSR u Zagrebu;

Mustafa Čokić, za man. vježb. od XII. č. r. kod prometne uprave drž. željeznica u Zavidoviću.

Premješteni:

Ing. Nikola Žiromski, šum. viši pristav IX. č. r. od RŠ. b. i. o. Otočac, kod RŠ. b. i. o. Durđevačke u Bjelovaru;

Ing. Jaromir Jančik, šum. vježbenik od drž. š. u Višegrادu, kod drž. š. u Brčkom;

Ing. Luka Poduje, šum. vježbenik od kot. oblasti u Ivancu, za upravitelja drž. š. u Novom Vinodolu;

Ing. Pavao Jurić, šum. vježbenik od RŠ. u Tuzli, za grad. izvjestitelja kod RDŠ. u Banja Luki;

Tomislav Rukavina, podšumar I. razr. VIII. č. r. od odjela za šumarstvo MSR. u Zagrebu, kod RDŠ. u Vinkovcima;

Ing. Ivan Varović, v. š. pristav IX. č. r. od drž. š. u Bos. Dubici, za upravitelja drž. š. u Bugojnu.

Ing. Viktor Ržehak, šum. vježbenik od šumarije u Rujevcu za upravitelja drž. šumarije u Otočcu;

Ing. Ivan Bastijančić, šum. vježbenik X. č. r. od drž. šumarije u Kosinju, za š. v. istog čin. razreda kod ravnateljstva šuma b. i. o. u Vinkovcima;

Zdenko Zeleňko, manipul. vježb. drž. šumarije Zvornik, za š. povjerenika IX. č. r. 1. stupnja kod RŠ u Tuzli.

Promaknuti su:

Josip Cežner, šum.-pravni odsječni savjetnik VI. č. r. kod RŠ u Banjoj Luci, za šum.-prav. odsj. savjetnika V. č. r. 1. plaćevnog stupnja kod istog ravnateljstva.

Zahvalili se na drž. službi:

Branimir Lončar, rač. pom. knjigovođa XI. čin. r. kod odjela za šumarstvo MSR. u Zagrebu;

Ing. Igor Vjatkin, šum. v. pristav kod RDŠ. u Banja Luci;

Ing. Josip Mühlstein, šum. vježbenik kod RDŠ. u Gospicu.

Oton ing. Šusteršić, šum. viši pristav IX. č. r. 1. stupnja kod RŠ u Sarajevu.

Odpušteni su iz drž. službe:

Ing. Tomo Bikčević, šum. vježbenik kod drž. š. u Bos. Petrovcu;

Ing. Ante Sedmak, šum. vježbenik kod odjela za šumarstvo MSR. u Zagrebu;

Ing. Petar Pribić, šum. vježbenik kod b. i. o. petrovaradinske u Kupinovu.

Mirko Jerković, podšumar VIII. grupe kod šumarije u Tesliću;

Ing. Radovan Marković, šum. nadzornik VI. č. r. 1. stupnja kod RS u Tuzli.

12/98

UPLATA ČLANARINE I UPISNINE ČLANOVA

U MJESECU OŽUJKU 1942.

Redovnih članova:

Kuna 240.—: Dr. Balen Josip, Zagreb; Ficko Dragutin, Đakovo; Hanzl Dragutin, Požega; Macorati Otmar, Jablanica; Katić Antun, Sarajevo.

Kuna 200.—: Mujdrica Mihajlo, Zagreb;

Kuna 120.—: Agić Oskar, Vinkovci;

Kuna 175.—: Horvat Ivo, Zagreb;

Kuna 100.—: Dr. Petračić Andrija, Zagreb; Drnić Milan, Podsused; Drndelić Milan, Draganeć; Kelez Marin, Zagreb; Kreč Franjo, Virovitica; Gorički Dragutin, Drenje; Šinčić Pavle, Vinkovci;

Kuna 60.—: Radošević Vjenceslav, Bjelovar; Benić Emil, Bjelovar; Seidel Oskar, Bjelovar; Weisenzell Eduard, Bjelovar; Filipan Franjo, Bjelovar; Gavranić Branimir, Bjelovar; Hang Ladislav, Bjelovar; Polkovnikov Fedor, Bjelovar; Brkljačić Nikola, Sv. Ivan Žabno; Demokidon Emanuel, Čazma; Birt Vjekoslav, Kloštar Ivanić; Grahli Ljubomir, Ivanska; Mikša Stjepan, Bjelovar; Lipovec Josip, Garešnica; Miletić Šime, Otočac; Žiromski Nikola, Otočac; Beltram Vladislav, Otočac; Seletković Ivan, Otočac; Ratka Kevo, Gospic;

Kuna 42.—: Maljko Sergije, Karlobag;

Kuna 20.—: Hvorostin Vladimir, Banja Luka; Belonin Nikolaj, Banja Luka; Granić Josip, Banja Luka; Levšin Aleksander, Banja Luka;

Petrocki Đorđe, Banja Luka; Ivković Stjepan, Ogulin; Kvaternik Ante, Ogulin; Radosavljević Ivan, Ogulin; Radosavljević Jovo, Ogulin; Mahovlić Josip, Gospic; Hržić Gustav, Serdar Stjepan, Kostelić Oskar, Sverko Ivan, Bičanić Branko, Matijašić Vladimir, Koch Miroslav, Manc Eduard, Milinković Ivan, Pavčić Stipe, Fašaić Vid, Tranger Teodor, Ratko Kevo, Krpan Juraj, svi iz Gospica; Gjukić Dušan, Sarajevo; Brklačić Ante, Zagreb;

D/06

Članovi pomlatka:

Kuna 130.—: Luckmann Ferdinand, Zagreb; Pliverić Krešo, Zagreb;

Kuna 120.—: Rikati Mladen, Zagreb;

Kuna 70.—: Wehmenn Stjepan, Zagreb;

Kuna 60.—: Hladiš Ivan, Ivanska;

Kuna 30.—: Huljev Mato, Zagreb; Pintarić Stanko, Zagreb;

Kuna 20.—: Kordiš Franjo, Zagreb.

Pretplata:

Kuna 340.—: Gradsko poglavarstvo, Zagreb;

Kuna 240.—: Ravnateljstvo šuma b. i. o. Otočac; Gradsko poglavarstvo, Varaždin; Slavonija d. d., Brod na Savi;

Kuna 120.—: Pichler Miro, Zagreb; Fantoni Rajmund, Zagreb;

Kuna 99.50: Zavod za agrikulturnu kemiju, Zagreb.

MJESECU

Redovnih članova:

Kuna 260.—: Moćan Franjo, Delnice;

Kuna 240.—: Jenić Božidar, Derventa; Kočačević Pero, Jastrebarsko; Helebrant Adolf, Zagreb; Krišković Lambert, Zagreb;

Kuna 220.—: Žeželić Josip, Bileća;

Kuna 140.—: Mihaliček Nikola, Zagreb; D/06

Kuna 120.—: Bura Dimitrije, Ilijaš; Djulepa Mustafa, Zagreb; Heim Johan, Banja Luka; Runje Hinko, Hrv. Mitrovica;

Kuna 100.—: Badovinac Zvonko, Zagreb; Čeović Ivan, Zagreb; Fey Josip, Zagreb; Lovrić Ninoslav, Zagreb; Delač Slavko, Zagreb; Dubravčić Vjenceslav, Zagreb; Petračić Božo, Zagreb;

Kuna 80.—: Belašković Dragan, Vrbovsko; Berleković Stjepan, Karlovac; Belecki Nikola; Makarska; Brnjas Dragutin, Zagreb; Briksi Stjepan, Varaždin; Čeović Ivan, Zagreb; Delač Slavko, Zagreb; Despot Aleksander, Zagreb; Degoricija Zlatko, Zagreb; Dropučić Stjepan, Kutina; Fey Josip, Zagreb; Francišković Stjepan, Zagreb; Filipović Vladimir, Illok; Grünwald Josip, Zagreb; Godek Ivo, Zagreb; Grohovac Zrinjko, Krapina; Giperborejski Boris,

Imotski; Hranilović Dane, Zagreb; Hranilović Maks, Zagreb; Helman Matija, Zagreb; Hvala Rajko, Zagreb; Horvat August, Zagreb; Herjavec Dragutin, Zagreb; Hylak Roman, Zagreb; Hrska Ivan, Karlovac; Jurčić Marijan, Zagreb; Janković Ilija, Našice; Jenić Božidar, Derventa; Katić Krešimir, Zagreb; Koprić Andrija, Zagreb; Kovačević Roko, Zagreb; Kanotić Stjepan, Zagreb; Krpan Rudolf, Zagreb; Klepac Dušan, Zagreb; Kohut Ladislav, Senj; Kraljičković Ivan, Sisak; Kovačević Petar, Jastrebarsko; Kariolić Stanko, Crikvenica; Kostenac Ivica, Vukovar; Kreč Franjo, Okučani; Koludrović Čedomil, Makarska; Lovrić Lavoslav, Zagreb; Loger Lavoslav, Zagreb; Lulić Stjepan, Vel. Gorica; Markić Mihovil, Zagreb; Medaković Mirko, Zagreb; Muftić Halid, Zagreb; Marković Stjepan, Zagreb; Mihić Josip, Ludbreg; Maček Stjepan, Dugo Selo; Milas Branko, Fužine; Marčić Josip, Dubrovnik; Marinković Branimir, Makarska; Matković Petar, Makarska; Novoselec Franjo, Podr. Slatina; Nikšić Stjepan, Gospic; Ostojić Petar, Zagreb; Petrak Juraj, Zagreb; Perc Zvonimir, Zagreb; Pleša Vinko, Senj; Pavletić Frane, Ivanec; Peršić Nikola, Daruvar; Peroković Ivo, Sv. Ivan Ze-

lina; Pajc Mišo, Osijek; Pšorn Josip, Virovitiča; Radimir Dragutin, Zagreb; Radošević Josip, Zagreb; Ružičić Antun, Sl. Požega; Stra-pajević Đuro, Zagreb; Stiglmajer Gustav, Zagreb; Šnajder Luka, Zagreb; Šooš Đuro, Kri-ževci; Šafar Josip, Crikvenica; Švaganović Ivan, Đakovo; Šimatić Nikola, Sisak; Tomićić Božidar, Kutjevo; Uročić Josip, Bjelovar; Valentić Petar, Zagreb; Vučetić Vladimir, Karlovac; Vuković Josip, Kutina; Vučetić Špiro, Dubrovnik; Špiranec Mirko, Sv. Ivan Zelina; Prelesnik Heliodor, Makarska;

Kuna 60.—: Rosić Ante, Hvar; Šustar Franjo, D. Stubica; Bulut Dane, Mostar; Batinić Mijat, Vitez; Bilić Dragutin, Turbe; Andrašić Dragutin, Fojnica; Čop Vjekoslav, Busovača; Duić Ante, Mostar; Djikić Salih, Mostar; Kuttleša Stjepan, Mostar; Loparić Nikola, Konjic; Oraš Igo, Mostar; Potočić Zvonimir, Travnik; Savić Milan, Mostar; Šusteršić Oton, Travnik; Balić Mehmed, Tuzla; Bakranin Juraj, Gračanica; Ćubelić Slavko, Tuzla; Djerzić Salih, Tuzla; Fitze Karlo, Tuzla; Jurić Pavle, Tuzla; Juzbašić Matija, Tuzla; Kudović Sulejman, Tuzla; Kopčić Ibrahim, Tuzla; Kovaljev Petar, Tuzla; Metz Albert, Tuzla; Mott Rafael, Tuzla; Novak Aleksander, Gлина; Sprečkić Antun, Tuzla; Žuljević Aleksander, Tuzla;

Kuna 40.—: Šebetić Marko, Vinkovci; Ki-rij Konstantin, Gлина; Mujdrica Mihajlo, Za-greb; Radišić Josip, Zagreb; Sedmak Ante, Zagreb; Nogić Ivan, Zagreb; Andrašić Dragutin, Fojnica;

Kuna 20.—: Bulut Dane, Mostar; Batinić Miloš, Vitez; Bilić Dragutin, Turbe; Beltram Vladislav, Otočac; Čop Vjekoslav, Busovača; Duić Ante, Mostar; Djikić Salko, Mostar; Ku-šan Stjepan, Mostar; Loparić Nikola, Konjic; Miletić Šime, Otočac; Oraš Igo, Mostar; Po-točić Zvonimir, Travnik; Savić Milan, Mostar; Seletković Ivan, Otočac; Žiromski Nikola, Otočac.

Članova pomljaka:

Kuna 40.—: Tumbi Josip, Zagreb;

Kuna 30.—: Ogulinac Stjepan, Zagreb; Pi-larić Zlatko, Zagreb.

Pretplatna:

Kuna 273.—: Dr. Aleksandar Ugrenović, Zagreb;

Kuna 240.—: Nadzorništvo za pošumljava-nje krša, Sénj; Šumsko veleobrtno Belišće; »Šuma« trgovina šum. proizvodima i sjeme-njem, Zagreb; Ravnateljstvo šuma durđevačke biv. im. opć., Bjelovar;

Kuna 100.—: »Šuma« trgov. šum. proizv. i sjemenjem.

OPOMENA

gg. članovima da uplate dugujuću člana-rinu za godinu 1941. Prema pravilima HSD. imade se dugovina uplatiti do prve četvrti naredne godine. Ukoliko su gg. članovi zabo-ravili to učiniti, otiskati ćemo iskaz dugovine za god. 1941. u dojdućem broju Šumarskog

lista, s molbom da se ista namiri. Ako se gg. članovi ne odazovu i toj molbi, onda će se pre-ma pravilima HSD. na budućoj sjednici svi dužnici brisati iz članstva radi neplaćanja duga.

UPRAVA

Popis domaćih djela iz šumarstva, drvarstva i lovstva.

Broj	Pisac	Naslov knjige	Nabavlja se kod	Cijene u Kn bez poštarine	
				re- dovna	za stud.
1.	Agić O.	Bilinštvo za lug. osoblje	pisca, Vinkovci	15.—	—
2.	Balen J. Dr.	O proredama		100.—	80.—
3.	»	Prilog pozn. mediter. šuma II.		50.—	—
4.	»	Naš goli Krš		150.—	100.—
5.	»	Pogledi na šum. Bugarske	pisca, Zagreb, Rockefellerova 41.	50.—	—
6.	»	Šumski rasadnici		100.—	80.—
7.	»	Morozov: Nauka o šumi I.		100.—	80.—
8.	»	Josip Kozarac	H. Š. D. Zagreb, Vukotinovićeva 2.	15.—	—
9.	Čeović Ivo Ing.	Lovstvo	pisac, Zagreb, Draškovićeva ul. 29	80.—	—
10.	Demić K. Č.	Radne mašine za obradu drveta		100.—	—
11.	Fink F.	Površine pojedinih neobrub- ljenih dasaka	Zagrebačko skladište papira i knjižara Zagreb, b. Praška ulica 6	20.—	—
12.	»	Preračunavanje engl. stopa u metre, a palaca u mm		5.—	—
13.	»	Kubični sadržaj klada		45.—	—
14.	»	Kubatura popruga (friza 26 mm)		100.—	—
15.	Hufnagel-Veseli- Miletić	Praktično uređivanje šuma	Hrv. šum. društvo	20.—	—
16.	Jünker	Računovodnik kubičnog sa- držaja ispitljenog i tesanog drveta, letava i dasaka u metr. sust.		30.—	—
17.	»	Računovodnik kubičnog sa- držaja obliča po met. sust.	Zagrebačko skladište papira i knjižara Zagreb, b. Praška ulica 6	20.—	—
18.	Kaufman	Industrijske i trgovačke bi- lješke o četinjačama		45.—	—
19.	Levaković A.	Dendrometrija	Hrv. šum. društvo	100.—	70.—
20.	Madarević S. Ing.	Naše šume	obitelji pisca, Zagreb, Palmotićeva 63	120.—	—
21.	Markić M. Ing.	O imovnim općinama	pisca, Zgb., Derenčinova 29	10.—	—
22.	Nenadić D. Dr.	Računanje vrijednosti šuma	Hrv. šum. društva	100.—	70.—
23.	»	Uredivanje šuma	pisca, Zagreb	120.—	—
24.	Petračić A. Dr.	Uzgajanje šuma I.	pisca, šum. fakultet Zagreb	100.—	—
25.	»	» II.		140.—	—
26.	Petrović D. Dr.	Sume i šum. privreda u Ma- kedoniji	Hrvatsko šumarsko društvo, Zagreb, Vukotinovićeva 2.	10.—	—
27.	Ugrenović A. Dr.	Pola stoljeća šumarstva		200.—	—
28.	»	Iskorišćavanje šuma II.		200.—	140.—
29.	»	» III.	Ing. I. Horvata, Zagreb, Vukotinovićeva 2.	200.—	140.—
30.	»	» IV.		200.—	140.—
31.	Zoričić M. Dr.	Tumač zakona o lovnu	Hrv. državna tiskara	95.—	—

Broj: 4572/42.

Predmet: Greda z. z. prodaja hrastova
u Kozlovici.

OGLAS DRAŽBE

Na temelju odobrenja Ministarstva šumarstva i rudarstva, odjel za šumarstvo broj 4689/42. od 25. travnja o. g. prodavat će se dana 11. lipnja 1942. u 11 sati u uredu kotarske oblasti u Sisku, putem javne pismene dražbe 669 hrastovih stabala nalazećih se u šumi »Kozlovica« vlasništvo z. z. Greda, uz iskličnu cijenu od 330.000 Kn.

Šuma leži uz državnu cestu Zagreb—Sisak a udaljena je od željezničke stanice Sisak 9 kn.

Grane i dijelovi stabala ispod 10 cm nisu predmet prodaje.

Propisno biljegovane ponude sa 10% žabine mogu se predati do sata dražbe u uručbenik ove kotarske oblasti. Kasnije stigle ponude kao i ponude ispod isklične cijene ne će se priznati.

U ponudi mora biti navedeno, da su nudiocu dražbeni uvjeti zastupajući kupoprodajni ugovor poznati i da na iste pristaje.

Pobliži dražbeni uvjeti mogu se vidjeti za vrijeme uredovnih sati u uredovnici kotarskog šumarskog izvjestitelja.

Kotarska oblast.

U Sisku, dne 6. svibnja 1942.

Kotarski predstojnik:
Desantić v. r.

N A Š I Č K A

tvornica tanina i paropila d. d.

ZAGREB, Marulićev trg 18.

Sve vrste tvrdog i mekog drva

PILANE: Đurđenovac, Ljeskovica, Andrijevci,
Novoselec-Križ, Karlovac, Klenak,
Podgradci, Zavidovići, Begovhan.

Tvornica tanina, parketa, bačava: **ĐURĐENOVAC**

Impregnacija pragova i stupova: **KARLOVAC**

Tvornica sanduka i ljuštene robe: **PODGRADCI**

K R N D I J A

gospodarska i šumarska industrija d. d.
u Zagrebu

Uprava gospodarstva i šumarstva
NAŠICE, SLAVONIJA

Proizvodi i eksportira svekolike
gospodarske i šumske proizvode

OGLAŠUJTE U HRVATSKOM ŠUMARSKOM LISTU

Šumsko veleobrtno dioničarsko društvo u Belišću

proizvodi:

gorivo drvo, rezanu bukovu, jasenovu i slavonsku hrastovu gradju, željezničke pragove
i sve ostale šumske proizvode, parkete ;
hrastov i kestenov ekstrakt za štavljenje kože ;
drveni (retorni) ugljen i „Likalit“-briket od drvenog ugljena, octenu kiselinu, metilalkohol,
formaldehyd, aceton, kao i sve ostale proizvode suhe destilacije drveta ;
sve vrsti kamena za gradnju cesta ;
ribe, (šarane, somove i smudjeve) iz vlastitih ribnjaka.

Poduzeće uposluje oko 5.000 hrvatskih radnika.

Državno šumsko veleobrtno poduzeće „TUROPOLJE“

Vrhovčeva ulica 1 ZAGREB Telefon broj 30-47

Parna pilana u Turopolju i Gjurmancu.

Na skladištu ima veliku količinu potpuno suhe hrastove i ine gradje
Utemeljeno godine 1860. Utetemljeni godine 1860.

5/92

Šumsko-veleobrtna škola Holztechnikum u Rosenheim-u (Bavarske Alpe)

održava ove tečajeve:

tehničko-komercijalni	4 semestra
praktičko-strojarski	2 semestra
komercijalni	2 semestra

Predavanja počinju 1. listopada.

Uslove za primitak u školu, kao i sve druge obavijesti saopćuje:

**Ravnateljstvo škole ili
Njemački prometni ured u Zagrebu,
Zrinjevac br. 18.**

IG-BUCHENSCHUTZMITTEL

zaštitno sredstvo protiv preraonog
propadanja bukovine (Verstocken)

Jednostavna uporaba bez ugrijavanja.

**„ANILOKEMIKA“ D. D.,
ZAGREB 1,**

Svačićev trg 6 — Brzoglas: 23655 — 57